

การยาสูบแห่งประเทศไทย
Tobacco Authority of Thailand

รายงานผลความพึงพอใจ การให้บริการของการยาสูบแห่งประเทศไทย ประจำปีงบประมาณ 2565

คำนำ

รายงานการสำรวจความพึงพอใจของชาวไร่และผู้บ่มอิสระต่อการบริการของฝ่ายใบยา การยาสูบแห่งประเทศไทย ประจำปีงบประมาณ 2565 ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อต้องการทราบระดับความพึงพอใจของชาวไร่ยาสูบแยกตามพื้นที่และชนิดพันธุ์ใบยาสูบที่ปลูกในเขตรับผิดชอบของแต่ละสำนักงานยาสูบ และของผู้บ่มอิสระต่อการบริการของพนักงานฝ่ายใบยา ตลอดจนต้องการทราบถึงสภาพปัญหาและสถานการณ์ ความวิตกกังวล ทักษะความคาดหวังของผู้ผลิตใบยา (Suppliers) ทั้ง 2 กลุ่ม (ชาวไร่และผู้บ่มอิสระ) ของการยาสูบแห่งประเทศไทย รวมถึงภาพลักษณ์ที่พึงประสงค์ของฝ่ายใบยา และเพื่อให้ได้ข้อเสนอ ความคิดเห็น ผลการวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการสาเหตุของความไม่พึงพอใจในการบริการของฝ่ายใบยา ซึ่งสามารถนำมาเป็นข้อเสนอแนะนโยบาย การบริหารจัดการของการยาสูบแห่งประเทศไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ทั้งนี้ ได้จัดทำรายงานผลการสำรวจความพึงพอใจของชาวไร่และผู้บ่มอิสระต่อการบริการของฝ่ายใบยา ปีงบประมาณ 2565 เพื่อให้หน่วยบริการได้ใช้เป็นแนวทาง ประกอบการพิจารณาปรับปรุงคุณภาพการให้บริการของฝ่ายใบยา ซึ่งสามารถนำมาเป็นข้อเสนอแนะนโยบาย การบริหารจัดการของการยาสูบแห่งประเทศไทย

คณะทำงานฯ
ปีงบประมาณ 2565

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงประชากรและตัวอย่าง จำแนกตามจังหวัดพื้นที่ปลูก	4
ตารางที่ 2 แสดงประชากรและตัวอย่าง จำแนกตามจังหวัดพื้นที่ปลูก	7
ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนตัวอย่าง จำแนกตามชนิดใบยาสูบ จำแนกตามจังหวัดพื้นที่ปลูก	11
ตารางที่ 3.2 ข้อมูลพื้นฐานของชาวไร่ยาสูบ	12
ตารางที่ 3.3 ความพึงพอใจจำแนกตามกิจกรรมที่โรงงานยาสูบให้บริการ	15
ตารางที่ 3.4 ความพึงพอใจการให้บริการและคำแนะนำด้านปัจจัยการผลิต	16
ตารางที่ 3.5 ความพึงพอใจต่อการให้บริการและคำแนะนำด้านแปลงเพาะกล้า การปลูกและการบ่มใบยา	17
ตารางที่ 3.6 ความพึงพอใจต่อการให้บริการและคำแนะนำด้านการรับซื้อใบยาสูบ	18
ตารางที่ 3.7 ความพึงพอใจต่อการให้บริการด้านสินเชื่อและแหล่งเงินทุน	19
ตารางที่ 3.8 ทักษะคติของชาวไร่ที่มีต่อการยาสูบแห่งประเทศไทย	19
ตารางที่ 3.9 ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม	20
ตารางที่ 3.10 การดำเนินงานโครงการปลูกพืชอื่นทดแทนการเพาะปลูกยาสูบที่ลดลง	20
ตารางที่ 3.11 ข้อมูลพื้นฐานของผู้บ่มอิสระ	21
ตารางที่ 3.12 ความพึงพอใจจำแนกตามกิจกรรมที่การยาสูบแห่งประเทศไทยให้บริการ	23
ตารางที่ 3.13 ความพึงพอใจต่อการให้บริการของการยาสูบแห่งประเทศไทย	23
ตารางที่ 3.14 ทักษะคติของผู้บ่มอิสระที่มีต่อการยาสูบแห่งประเทศไทย	24
ตารางที่ 3.15 การดำเนินงานโครงการปลูกพืชอื่นทดแทนการเพาะปลูกยาสูบที่ลดลง	25
ตารางที่ 4.1 ความพึงพอใจของชาวไร่ยาสูบ	26
ตารางที่ 4.2 ความพึงพอใจของผู้บ่มอิสระ	27

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1 แสดงจำนวนชาวไร่ยาสูบตามประเภทใบยา	8
แผนภูมิที่ 2 แสดงพื้นที่การเพาะปลูกยาสูบตามประเภทใบยา	9
แผนภูมิที่ 3 แสดงโควตาการผลิตใบยาสูบตามประเภทใบยา	9

บทคัดย่อ

การยาสูบแห่งประเทศไทย เป็นรัฐวิสาหกิจที่มีภารกิจในการผลิตและจำหน่ายบุหรี่ยี่ห้อต่างๆ ในประเทศและต่างประเทศ โดยฝ่ายใบยา มีภารกิจหลักในการจัดหาใบยาเวอร์จินี เบอร์เลย์ และเตอร์กิช ซึ่งเป็นวัตถุดิบที่สำคัญในการผลิตบุหรี่ยี่ห้อต่างๆ การจัดหาใบยาในประเทศไทยดำเนินการโดยฝ่ายใบยาจัดสรรโควตาการผลิตให้แก่เกษตรกรชาวไร่และผู้บ่มอิสระที่สนใจและมีปัจจัยการผลิตที่เหมาะสม สำนักงานยาสูบ ซึ่งเป็นหน่วยงานของฝ่ายใบยาในส่วนภูมิภาคจำนวน 8 แห่งได้แก่ สำนักงานยาสูบเชียงใหม่ เชียงราย แพร่ สุโขทัย เพชรบูรณ์ บ้านไผ่ หนองคาย และนครพนม ได้มอบหมายให้หน่วยงานในสังกัดคือสถานียาสูบ ทำหน้าที่ส่งเสริมการผลิตและรับซื้อใบยาสูบ ตามราคาและโควตาการรับซื้อที่การยาสูบแห่งประเทศไทยกำหนดให้แก่ชาวไร่และผู้บ่มอิสระ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานของการยาสูบแห่งประเทศไทย โดยฝ่ายใบยาจัดอยู่ในกลุ่มภารกิจด้านใบยา ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ตัวชี้วัด และเป้าหมายระดับองค์กรในการสร้างความพึงพอใจของลูกค้าและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งมีตัวชี้วัดคือ ทักษะและความภักดีของชาวไร่ต่อการยาสูบแห่งประเทศไทย โดยมีเป้าหมายคะแนนเฉลี่ยในปี 2565 ที่ระดับ 4.25 คะแนน หรือร้อยละ 85

ฝ่ายใบยาได้จัดทำโครงการสำรวจความพึงพอใจของชาวไร่และผู้บ่มอิสระต่อการบริการของฝ่ายใบยา ปี 2565 โดยสำรวจความพึงพอใจจากกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มชาวไร่จำนวน 554 จำแนกตามประเภทการผลิตใบยาสูบ เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มชาวไร่ยาสูบ จำนวน 527 ราย แยกย่อยตามชนิดใบยาสูบที่ปลูกในแต่พื้นที่การเพาะปลูก และกลุ่มผู้บ่มอิสระ จำนวน 27 ราย โดยกลุ่มตัวอย่างชาวไร่แบ่งเป็นส่วนใหญ่มีอายุ 51-60 ร้อยละ 42.10 ของจำนวนตัวอย่าง ความพึงพอใจเฉลี่ย 4.73 คะแนนระดับความพึงพอใจของชาวไร่ยาสูบในภาพรวมอยู่ในระดับ “มาก” เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความพึงพอใจการบริการ การให้บริการและคำแนะนำด้านการรับซื้อใบยาสูบ มีค่ามากที่สุด รองลงมาได้แก่ การให้บริการด้านสินเชื่อและแหล่งเงินทุน ทักษะของชาวไร่ที่มีต่อการยาสูบแห่งประเทศไทย การให้บริการและคำแนะนำด้านแปลงเพาะ การปลูก และการบ่มใบยา การให้บริการและคำแนะนำด้านปัจจัยการผลิต ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และการดำเนินงานโครงการปลูกพืชอื่นทดแทนการเพาะปลูกยาสูบที่ลดลง กลุ่มตัวอย่างผู้บ่มอิสระพบว่า ส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 60 ปี ร้อยละ 51.90 ของจำนวนตัวอย่าง ความพึงพอใจเฉลี่ย 4.12 คะแนน ระดับความพึงพอใจของผู้บ่มอิสระในภาพรวมอยู่ในระดับ “ค่อนข้างมาก” เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความพึงพอใจด้านการให้บริการของการยาสูบแห่งประเทศไทย และทักษะของผู้บ่มอิสระที่มีต่อการยาสูบแห่งประเทศไทย อยู่ในระดับมาก และการดำเนินงานโครงการปลูกพืชอื่นทดแทนการเพาะปลูกยาสูบที่ลดลง อยู่ในระดับค่อนข้างมาก

คะแนนสำรวจความพึงพอใจเฉลี่ยในครั้งนี้ คือ 4.42 คะแนน อยู่ในระดับ “มาก” คิดเป็น ร้อยละ 88.40 ซึ่งสูงกว่าคะแนนเป้าหมาย ที่คะแนนร้อยละ 85

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

การยาสูบแห่งประเทศไทย กระทรวงการคลัง เป็นรัฐวิสาหกิจที่มีภารกิจในการผลิตและจำหน่ายบุหรี่ยี่ห้อต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยฝ่ายนโยบายมีภารกิจหลักในการจัดหาใบยาเวอร์รียเนี่ย เบอร์เลย์ และเตอร์กิช ซึ่งเป็นวัตถุดิบที่สำคัญในการผลิตบุหรี่ยี่ห้อต่างๆ การจัดหาใบยาในประเทศไทยดำเนินการโดยฝ่ายนโยบายจัดสรรโควตาการผลิตให้แก่เกษตรกรชาวไร่และผู้บ่มอัสระที่สนใจและมีปัจจัยการผลิตที่เหมาะสม สำนักงานยาสูบ ซึ่งเป็นหน่วยงานของฝ่ายนโยบายในส่วนภูมิภาคจำนวน 8 แห่งได้แก่ สำนักงานยาสูบเชียงใหม่ เชียงราย แพร่ สุโขทัย เพชรบูรณ์ บ้านไผ่ หนองคาย และนครพนม ได้มอบหมายให้หน่วยงานในสังกัดคือสถานีใบยา ทำหน้าที่ส่งเสริมการผลิตและรับซื้อใบยาสูบ ตามราคาและโควตาการรับซื้อที่การยาสูบแห่งประเทศไทยกำหนดให้แก่ชาวไร่และผู้บ่มอัสระ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานของการยาสูบแห่งประเทศไทย โดยฝ่ายนโยบายจัดอยู่ในกลุ่มภารกิจด้านนโยบาย ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ตัวชี้วัด และเป้าหมายระดับองค์กรในการสร้างความพึงพอใจต่อลูกค้าและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งมีตัวชี้วัดคือ ทศนคติและความภักดีของชาวไร่ต่อการยาสูบแห่งประเทศไทย โดยมีเป้าหมายคะแนนเฉลี่ยในปี 2565 ที่ระดับ 4.25 คะแนน หรือร้อยละ 85

การบริการของฝ่ายนโยบาย หมายถึง การส่งเสริมให้มีการผลิตยาสูบแก่ผู้ผลิตใบยา 2 กลุ่มคือ กลุ่มชาวไร่ยาสูบ และกลุ่มผู้บ่มอัสระ โดยสำนักงานยาสูบสังกัดฝ่ายนโยบายมีหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษาแก่ชาวไร่ยาสูบและผู้บ่มฯ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานฯ ในด้านต่างๆ เช่น ให้ความรู้และการแนะนำเทคนิควิธีการผลิตยาสูบ การบริหารจัดการแหล่งสินเชื่อกิจการเงินที่น่าเชื่อถือและยุติธรรม การจัดหาเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ยเคมี สารกำจัดศัตรูพืชทั้งชนิดสารเคมีและสารชีวภาพ การเก็บใบยาสดและการบ่มใบยา การกำหนดแผนการรับซื้อ การจ่ายเงินค่าขายใบยาแห้ง และการให้ความช่วยเหลือชาวไร่ยาสูบและผู้บ่มฯ เมื่อประสบภัยธรรมชาติ เป็นต้น

ในปี 2551 ฝ่ายนโยบายได้จ้างเหมาศูนย์บริการวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จัดทำโครงการสำรวจความพึงพอใจในบริการและภาพลักษณ์ของการยาสูบแห่งประเทศไทยในทัศนะของชาวไร่และผู้บ่มอัสระ เป็นจำนวนเงิน 500,000.- บาท ผลการสำรวจพบว่า ความพึงพอใจในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25) และในปี 2564 ฝ่ายนโยบายได้มอบหมายให้กองมาตรฐานใบยา จัดทำโครงการสำรวจความพึงพอใจของชาวไร่และผู้บ่มอัสระต่อการบริการของฝ่ายนโยบาย ใน 8 สำนักงาน ผลการสำรวจพบว่า ระดับความพึงพอใจของชาวไร่และผู้บ่มอัสระในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62) โดยในการสำรวจครั้งนี้ใช้งบประมาณเป็นเงิน 78,660.- บาท ซึ่งน้อยกว่างบประมาณในการจ้างสถาบันภายนอกเพื่อทำการสำรวจความพึงพอใจและภาพลักษณ์ของการยาสูบแห่งประเทศไทย ในปี 2551

ในปี 2565 ฝ่ายนโยบาย จึงได้มอบหมายให้กองมาตรฐานใบยา ร่วมกับพนักงานฝ่ายนโยบายส่วนกลาง จัดทำโครงการสำรวจความพึงพอใจของชาวไร่และผู้บ่มอัสระต่อการบริการของฝ่ายนโยบาย ปี 2565 โดยดำเนินการตามยุทธศาสตร์ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ซึ่งมีเป้าหมายคือทศนคติและความภักดีของชาวไร่ต่อการยาสูบแห่งประเทศไทย อยู่ในระดับ 4.25 คะแนน หรือ ร้อยละ 85 ทั้งนี้ในการทำการสำรวจดังกล่าวจะทำให้ได้รับทราบถึง

ความคิดเห็น ปัญหา อุปสรรค หรือ ความต้องการ ของชาวไร่และผู้บ่มอิสระ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการนำมาใช้ในการปรับปรุง หรือบริหารจัดการงานในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อทราบระดับความพึงพอใจของชาวไร่และผู้บ่มอิสระต่อการบริการของฝ่ายไวยา
- 2.2 เพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของชาวไร่กับผู้บ่มอิสระ และระดับความพึงพอใจของชาวไร่แต่ละสำนักงานยาสูบต่อการบริการของฝ่ายไวยา
- 2.3 เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยเหตุของความพึงพอใจของชาวไร่ยาสูบและผู้บ่มอิสระ ด้านปัญหาความต้องการ ที่เกี่ยวกับการผลิตยาสูบ การรับซื้อและการบริการของพนักงานฝ่ายไวยาและผู้เกี่ยวข้อง

3. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 3.1 ทำให้ทราบระดับความพึงพอใจของชาวไร่ยาสูบ แยกตามพื้นที่และชนิดพันธุ์ยาสูบที่ปลูกในเขตรับผิดชอบของแต่ละสำนักงานยาสูบ และของผู้บ่มอิสระต่อการบริการของพนักงานฝ่ายไวยา
- 3.2 ทำให้ทราบสภาพปัญหาและสถานการณ์ ความวิตกกังวล ทศณะ ความคาดหวังของผู้ผลิตไวยา (Suppliers) ทั้ง 2 กลุ่มของการยาสูบแห่งประเทศไทย รวมถึงภาพลักษณ์ที่พึงประสงค์ของฝ่ายไวยา
- 3.3 ทำให้ได้ข้อเสนอ ความคิดเห็น ผลการวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการ สาเหตุของความไม่พึงพอใจในการบริการของฝ่ายไวยา ซึ่งสามารถนำมาเป็นข้อเสนอแนะนโยบาย การบริหารจัดการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

4. เป้าหมายและขอบเขตของการสำรวจ

ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย สํารวจความพึงพอใจของผู้ผลิตไวยา 2 กลุ่มใหญ่ ได้แก่

- 4.1 กลุ่มชาวไร่ยาสูบ คือ ชาวไร่ยาสูบที่ได้รับโควตาจัดสรรให้ปลูกยาสูบจากการยาสูบแห่งประเทศไทยในฤดูกาลผลิต 2564/2565 โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มย่อย ตามชนิดไวยา คือ ไวยาเวอร์รียเนีย เบอร์เลย์ และเตอร์กิช ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 10,508 ราย ภายใต้โควตาการผลิต 10.82 ล้านกิโลกรัม (ตาราง 1)
- 4.2 กลุ่มผู้บ่มอิสระ คือ ผู้ประกอบการบ่มไวยาสูบอิสระที่ได้รับโควตาบ่มไวยา เฉพาะไวยาเวอร์รียเนียจากการยาสูบแห่งประเทศไทยในฤดูกาลผลิต 2564/2565 จำนวน 52 ราย ภายใต้โควตาการผลิต 2.16 ล้านกิโลกรัม
- 4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ศึกษา สํารวจในพื้นที่ผลิตไวยาสูบภายใต้การดูแลของสำนักงานยาสูบ ทั้ง 8 สำนักงาน ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย แพร่ เพชรบูรณ์ สุโขทัย หนองคาย นครพนม และบ้านไผ่ (ขอนแก่น) โดยชนิดของไวยาขึ้นอยู่กับ การส่งเสริมการปลูกของแต่ละสำนักงาน

5. วิธีการดำเนินงาน

- 5.1 การรวบรวมข้อมูล (Data Collection) ทำการรวบรวมข้อมูล 2 ส่วนได้แก่
 - 5.1.1 ข้อมูลเอกสาร (Documentary Data) มีทั้งรายงานวิจัย รายงานประจำปี และเอกสารอื่น ๆ เช่น ข่าวสารประชาสัมพันธ์ ข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ เป็นต้น

-
- 5.1.2 ข้อมูลสนาม (Field Data) ได้จากการจัดเก็บข้อมูลปฐมภูมิในพื้นที่ ภายใต้การดูแลของ 8 สำนักงานคือ ชาวไร่ยาสูบและผู้บ่มอิสระ
- 5.2 ประชากรและตัวอย่าง (Population and Sample) มีทั้งหมด 10,560 ราย แยกตามประเภทของผู้ผลิตใบยาเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้
- 5.2.1 ชาวไร่ยาสูบ 10,508 ราย แยกจำนวนชาวไร่ตามชนิดของพันธุ์ยาสูบที่ปลูก ได้แก่
- ชาวไร่เวอร์รียเนียจำนวน 2,248 ราย
 - ชาวไร่เบอร์เลย์จำนวน 5,356 ราย
 - ชาวไร่เตอร์กิซจำนวน 2,904 ราย
- 5.2.2 กลุ่มผู้บ่มอิสระเฉพาะใบยาเวอร์รียเนีย 52 ราย
- 5.3 หน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ในการศึกษาครั้งนี้ หน่วยวิเคราะห์เป็นระดับบุคคลทั้งหมด 554 ราย ได้แก่
- 5.3.1 กลุ่มชาวไร่ยาสูบ โดยการใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของผู้ปลูกยาสูบตามชนิดพันธุ์ยาสูบแต่ละจังหวัดที่เป็นพื้นที่เพาะปลูก ทำให้ได้จำนวนตัวอย่างรวมทั้งหมด 527 ราย รายละเอียดตามตาราง 1
- 5.3.2 กลุ่มผู้บ่มอิสระ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มย่อย ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 27 ราย โดยใช้วิธีเจาะจง (Purposive Sampling) ตามสัดส่วนของจำนวนผู้บ่มอิสระ รายละเอียดตามตาราง 1
-

ตาราง 1 การแสดงตัวอย่างประชากรและตัวอย่าง จำแนกตามจังหวัดพื้นที่ปลูกในปี 2564/2565

ชนิดยาสูบ รายการ	พื้นที่ปลูก (ไร่)	โควตาผลิต (ล้าน กก.)	จำนวนชาวไร่ (ราย)	จำนวนตัวอย่าง (ราย)
1. เวอร์ยิเนีย				
1.1 ชาวไร่ยาสูบ	11,532	3.46	2,248	112
- เชียงใหม่			508	25
- เชียงราย			344	17
- แพร่			917	46
- นครพนม			393	20
- หนองคาย			86	4
1.2 ผู้บ่มอิสระ	6,996	2.16	52	27
- เชียงใหม่			16	8
- เชียงราย			21	11
- แพร่			15	8
2. เบอร์เลย์ (ชาวไร่ยาสูบ)	14,312	5.72	5,356	269
- เพชรบูรณ์			2,014	101
- สุโขทัย			3,113	156
- นครพนม			208	10
- หนองคาย			21	2
3. เตอร์กิช (ชาวไร่ยาสูบ)	8,200	1.64	2,904	146
- นครพนม			133	7
- บ้านไผ่			2,771	139
รวม	41,040	12.98	10,560	554

หมายเหตุ : * หมายถึง สำนักงานยาสูบบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

6. คำอธิบายศัพท์ในการศึกษา

ในการศึกษามีคำศัพท์ทางวิชาการที่ควรนำเสนอให้เห็นความหมายขอบข่ายเพื่อความเข้าใจที่ตรงกันดังนี้

6.1 ความพึงพอใจ (Satisfaction) หมายถึง การที่บุคคลมีปฏิกิริยาตอบสนอง (Reactionary Feeling) ต่อสิ่งเร้าหรือผลการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในภาพรวม แล้วตัดสินออกมาในเชิงทิศทางที่เป็นบวก (พอใจ) หรือลบ (ไม่พอใจ) ในการปฏิบัติงานในองค์กร จึงแบ่งความพึงพอใจออกเป็น 2 ด้าน คือ 1.ความพึงพอใจในการทำงาน (Job Satisfaction) และ 2.ความพึงพอใจจากการรับบริการ (Service Satisfaction) ในกรณีของงานศึกษาวิจัย โครงการนี้เป็นการวัดความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เพาะปลูกยาสูบและผู้บ่มอิสระ จึงเป็นการวัดความพึงพอใจประเภทหลังในกรณีนี้ได้พิจารณาภาพลักษณ์เป็นส่วนประกอบของความพึงพอใจด้วย

สำหรับการจัดแบ่งระดับความพึงพอใจได้จัดแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ พึงพอใจมาก พึงพอใจค่อนข้างมาก พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจค่อนข้างน้อย และพึงพอใจน้อย

6.2 กิจกรรมบริการ (Service Activities) หมายถึง กิจกรรมประเภทที่มีผู้ให้บริการฝ่ายหนึ่ง และมีผู้รับบริการอีกฝ่ายหนึ่ง ผู้รับบริการกับผู้ให้บริการไม่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์โดยส่วนตัวต่อกัน แต่การให้บริการเป็นผลจากการทำบทบาทหน้าที่ตามที่ระบุหรือกำหนดไว้ก็ได้

6.3 กิจกรรมด้านบริการของฝ่ายใบยา หมายถึง กิจกรรมการส่งเสริมการปลูกยาสูบ ได้แก่ การบริการจัดหาเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ยสารกำจัดศัตรูพืช การให้คำแนะนำต่างๆ กิจกรรมรับซื้อใบยา ได้แก่ การจ่ายเงิน ขั้นตอนการรับซื้อ เป็นต้น กิจกรรมด้านสินเชื่อและอื่นๆ

6.4 ภาพลักษณ์ (Image) หมายถึง สิ่งสะท้อนจากภาพที่เห็นหรือพฤติกรรมที่ปรากฏในองค์กรหรือสถาบัน จนเป็นที่รับรู้และยอมรับ ตลอดจนมีความชัดเจนเชิงอัตลักษณ์ต่อบุคคล กลุ่มบุคคลหรือสาธารณะชน

6.5 ภาพลักษณ์ทางสังคมของการยาสูบแห่งประเทศไทย หมายถึง ทักษะของชาวไร่ยาสูบ และผู้บ่มอิสระที่มีต่อโรงงานยาสูบในด้านรูปแบบ โครงสร้างหน้าที่ และทิศทางการดำเนินงานตลอดจนข้อเท็จจริงด้านการเข้าถึง ได้แก่ การมีระบบทะเบียนข้อมูล การรู้จัก และมีโอกาสเข้าถึงชาวไร่ยาสูบ มีการติดต่อสื่อสารสองทาง การมีส่วนร่วมของชาวไร่ยาสูบ และผู้เกี่ยวข้อง ด้านความเข้าใจ ได้แก่ มีการรับรู้ปัญหาที่เกี่ยวข้อง ศึกษาข้อจำกัด และมีการติดต่อประเมินผล และแก้ไขด้านให้การพัฒนา ได้แก่ การมีแผนพัฒนา มีการให้คำแนะนำชาวไร่ยาสูบ มีการอบรมพัฒนาบุคลากร และมีกิจกรรมส่งเสริมการถ่ายทอดและเรียนรู้

6.6 ทักษะ (Opinion) หมายถึง ความคิดเห็นต่อภาพรวมหรือรายละเอียดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลที่เกิดจากการรับรู้ (Perception) การเข้าใจ (Understanding) เชิงองค์ประกอบหรือเชิงความสัมพันธ์

6.7 ฝ่ายใบยา (Leaf Department) หมายถึง ฝ่ายใบยา สังกัดการยาสูบแห่งประเทศไทย มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการจัดหาใบยาสูบที่มีคุณภาพและปริมาณอย่างเพียงพอในการผลิตยาสูบซึ่งด้านการจัดหาใบยาผ่านสำนักงานในพื้นที่ 8 แห่ง คือสำนักงานยาสูบเชียงใหม่ เชียงราย แพร่ เพชรบูรณ์ สุโขทัย หนองคาย นครพนม และบ้านไผ่ โดยกำหนดโควตาซื้อใบยาจากชาวไร่ยาสูบและผู้บ่มอิสระ

6.8 ชาวไร่ยาสูบ (Tobacco Farmers) หมายถึง ชาวไร่ผู้ปลูกยาสูบที่ได้รับโควตาสำหรับขายใบยาแห้ง ให้กับการยาสูบแห่งประเทศไทย จะทำการปลูกยาสูบและบ่มให้เป็นใบยาแห้งโดยการทำกันเองในครัวเรือน อาจมีญาติหรือเพื่อนบ้านปลูกยาสูบแล้วเก็บใบยาสดมาขายให้เพื่อนำไปบ่มเป็นใบยาแห้งเพื่อจำหน่ายให้กับการยาสูบแห่งประเทศไทยตามโควตาที่ได้รับ

6.9 ผู้บ่มอิสระ (Independent Curers) หมายถึง ผู้บ่มรายใหญ่ที่มีการผลิตใบยาสูบในปริมาณมากในแต่ละปี โดยการหาลูกไร่ของตนเองเมื่อปลูกยาสูบแล้วเก็บใบยาสดมาขายเพื่อนำใบยามาบ่ม โดยได้รับโควตาให้ส่งใบยาแห้งขายให้กับการยาสูบแห่งประเทศไทย

6.10 ใบยาสูบ (Tobacco Leaf) หมายถึง ใบยาแห้งมัดกำที่ผลิตโดยชาวไร่ยาสูบและผู้บ่มอิสระ แล้วนำมาจำหน่ายให้กับสำนักงานยาสูบในพื้นที่ ซึ่งมี 3 ชนิดใบยา คือ ใบยาเวอร์จิเนีย เบอร์เลย์ และเตอร์กิช

บทที่ 2

วิธีการศึกษา

การศึกษานี้ใช้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) และข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) โดยมีวิธีการรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำเสนอผลการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและตัวอย่าง (Population and Sample)

ประชากรทั้งหมด 10,560 ราย แยกตามประเภทการผลิตใบยาสูบเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1.1 กลุ่มชาวไร่ยาสูบ จำนวน 10,508 ราย แยกตามชนิดใบยาสูบ ได้แก่

- ใบยาเวอร์จินเนีย จำนวน 2,248 ราย
- ใบยาเบอร์เลย์ จำนวน 5,356 ราย
- ใบยาเตอร์กิช จำนวน 2,904 ราย

1.2 กลุ่มผู้บ่มอิสระ จำนวน 52 ราย

2. หน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ในการศึกษาครั้งนี้ หน่วยวิเคราะห์เป็นระดับบุคคล ได้แก่

2.1 กลุ่มชาวไร่ยาสูบ โดยการใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของผู้เพาะปลูกยาสูบและตามชนิดใบยาสูบแต่ละจังหวัดที่เป็นพื้นที่เพาะปลูกทำให้ได้จำนวนตัวอย่างรวมทั้งหมด 527 ราย (ตารางที่ 2)

2.2 กลุ่มผู้บ่มอิสระ โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 27 ราย โดยใช้วิธีเจาะจง (Purposive Sampling) ตามสัดส่วนของจำนวนผู้บ่มอิสระในแต่ละจังหวัด รวมตัวอย่างทั้งหมดที่ใช้ 27 ราย (ตารางที่ 2)

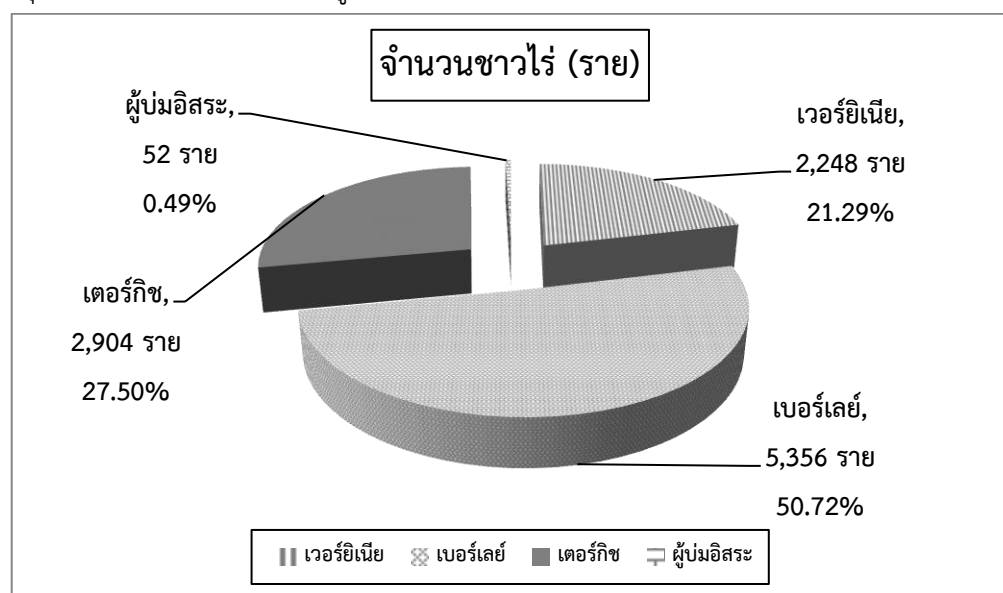
ตารางที่ 2 แสดงประชากรและตัวอย่าง จำแนกตามจังหวัดพื้นที่ปลูก

ชนิดยาสูบ รายการ	พื้นที่ปลูก (ไร่)	โคเวตาผลิต (ล้านกก.)	จำนวนชาวไร่ (ราย)	จำนวนตัวอย่าง (ราย)
1. เวอร์จินเนีย				
1.1 ชาวไร่ยาสูบ	11,532	3.46	2,248	112
- เชียงใหม่			508	25
- เชียงราย			344	17
- แพร่			917	46
- นครพนม			393	20
- นongคาย			86	4

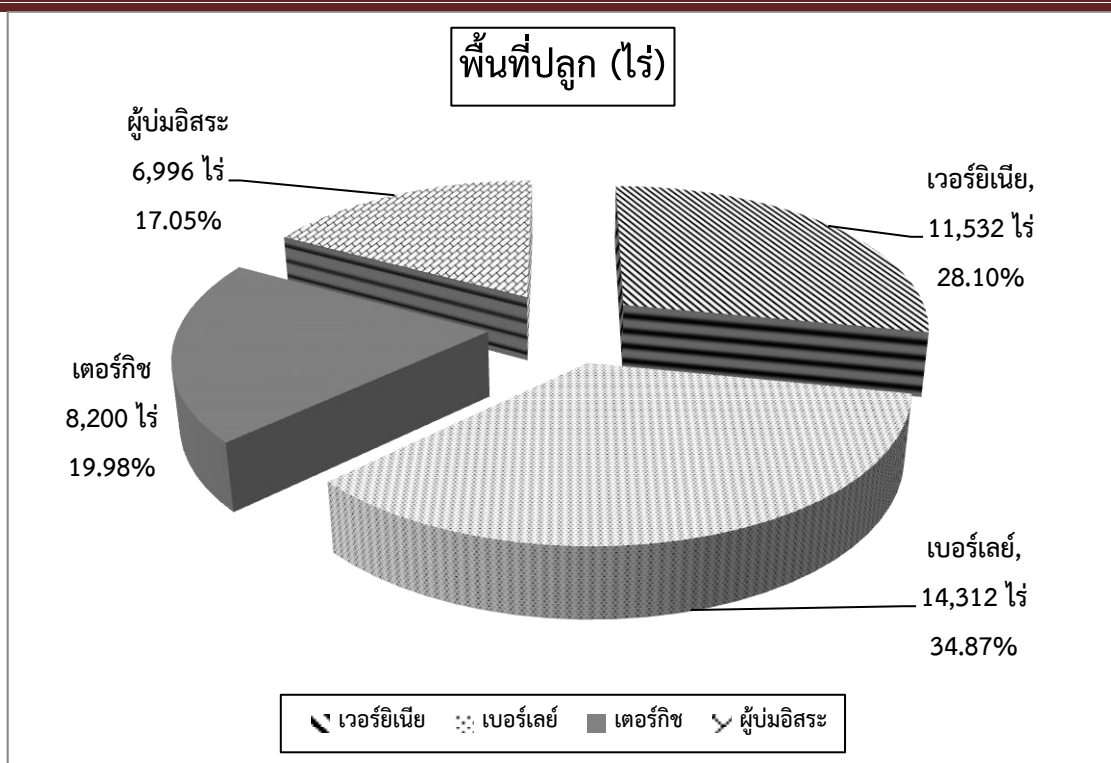
ตารางที่ 2 แสดงประชากรและตัวอย่าง จำแนกตามจังหวัดพื้นที่ปลูก (ต่อ)

ชนิดยาสูบ รายการ	พื้นที่ปลูก (ไร่)	โคเวตาผลิต (ล้านกก.)	จำนวนชาวไร่ (ราย)	จำนวนตัวอย่าง (ราย)
1. เวอร์รียเนีย				
1.2 ผู้บ่มอิสระ	6,996	2.16	52	27
- เชียงใหม่			16	8
- เชียงราย			21	11
- แพร่			15	8
2. เบอร์เลย์ (ชาวไร่ยาสูบ)	14,312	5.72	5,356	269
- เพชรบูรณ์			2,014	101
- สุโขทัย			3,113	156
- นครพนม			208	10
- หนองคาย			21	2
3. เทอร์กิช (ชาวไร่ยาสูบ)	8,200	1.64	2,904	146
- นครพนม			133	7
- บ้านไผ่			2,771	139
รวม	41,040	12.98	10,560	554

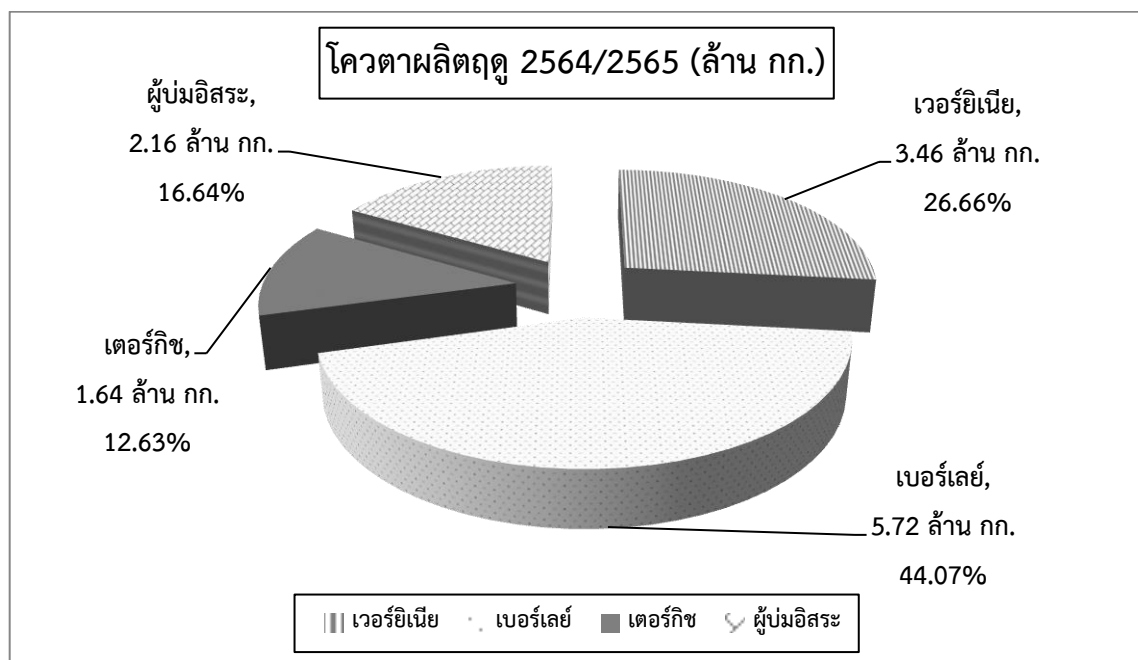
หมายเหตุ : * หมายถึง สำนักงานยาสูบบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

แผนภูมิที่ 1 แสดงจำนวนชาวไร่ยาสูบตามประเภทใบยา

แผนภูมิที่ 2 แสดงพื้นที่การเพาะปลูกยางสดตามประเภทใบยา

แผนภูมิที่ 3 แสดงโควตาการผลิตใบยาสดตามประเภทใบยา

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การลงข้อมูลเมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว นำแบบสอบถามมาดำเนินการดังนี้

- ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
- ลงรหัสแบบสอบถาม
- ลงข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

3.2 เมื่อได้รับข้อมูลครบถ้วนแล้วนำมาประมวลผล และวิเคราะห์หาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย โดยใช้ Likert Scale ในการประเมิน 5 ระดับคือ

ความพึงพอใจ

คะแนน

มาก	5
ค่อนข้างมาก	4
ปานกลาง	3
ค่อนข้างน้อย	2
น้อย	1

แล้วนำมาจัดระดับตามค่าเฉลี่ยเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย

ระดับความพอใจ

4.21 – 5.00	มาก
3.41 – 4.20	ค่อนข้างมาก
2.61 – 3.40	ปานกลาง
1.81 – 2.60	ค่อนข้างน้อย
1.00 – 1.80	น้อย

4. แผนการดำเนินงาน

กิจกรรม	เดือน				
	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
1. วางแผนดำเนินการและจัดทำรูปแบบสอบถาม	■	■			
2. เก็บรวบรวมภาคสนาม			■	■	
3. ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล				■	
4. ส่งรายงานขั้นต้น				■	■
5. ส่งรายงานฉบับสมบูรณ์					■

บทที่ 3

ผลการศึกษา

ผลของการศึกษาที่ได้จากข้อมูลภาคสนามในพื้นที่โดยใช้แบบสัมภาษณ์ (รายละเอียด ภาคผนวก ก.) จาก 8 สำนักงาน จำนวน 554 ราย จำแนกตามประเภทการผลิตใบยาสูบ เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มชาวไร่ยาสูบ จำนวน 527 ราย แยกย่อยตามชนิดใบยาสูบที่ปลูกในแต่พื้นที่การเพาะปลูก และกลุ่มผู้บ่มอิสระโดยใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ จำนวน 27 ราย ตามสัดส่วนของจำนวนผู้บ่มอิสระ (รายละเอียดตามตารางที่ตาราง 3.1)

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนตัวอย่าง จำแนกตามชนิดใบยาสูบ จำแนกตามจังหวัดพื้นที่ปลูก

ชนิดยาสูบ รายการ	พื้นที่ปลูก (ไร่)	โควตาผลิต (ล้าน กก.)	จำนวนชาวไร่ (ราย)	จำนวนตัวอย่าง (ราย)
1. เวอร์ยีนี				
1.1 ชาวไร่ยาสูบ	11,532	3.46	2,248	112
- เชียงใหม่			508	25
- เชียงราย			344	17
- แพร่			917	46
- นครพนม			393	20
- หนองคาย			86	4
1.2 ผู้บ่มอิสระ	6,996	2.16	52	27
- เชียงใหม่			16	8
- เชียงราย			21	11
- แพร่			15	8
2. เบอร์เลย์ (ชาวไร่ยาสูบ)	14,312	5.72	5,356	269
- เพชรบูรณ์			2,014	101
- สุโขทัย			3,113	156
- นครพนม			208	10
- หนองคาย			21	2
3. เตอร์กิช (ชาวไร่ยาสูบ)	8,200	1.64	2,904	146
- นครพนม			133	7
- บ้านไผ่			2,771	139
รวม	41,040	12.98	10,560	554

หมายเหตุ : * หมายถึง สำนักงานยาสูบบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

1. ข้อมูลเกษตรกรชาวไร่ยาสูบ

ผลการศึกษาชาวไร่ยาสูบทั้งสิ้น 8 จังหวัด ประกอบด้วย เชียงใหม่ เชียงราย แพร่ เพชรบูรณ์ สุโขทัย หนองคาย นครพนม และขอนแก่น* มีชาวไร่ยาสูบตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 527 ราย รายละเอียดดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไป

ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 527 ราย จำแนกเป็นผู้เพาะปลูกยาสูบเวอร์ยิเนีย จำนวน 112 ราย (ร้อยละ 21.30) ผู้เพาะปลูกยาสูบเบอร์เลย์ จำนวน 269 ราย (ร้อยละ 51.00) และผู้เพาะปลูกยาสูบเตอร์กิช จำนวน 146 ราย (ร้อยละ 27.70) โดยจำแนกเป็นเกษตรกรจังหวัดเชียงใหม่ ร้อยละ 4.74 เชียงราย ร้อยละ 3.23 แพร่ ร้อยละ 8.73 เพชรบูรณ์ ร้อยละ 19.17 สุโขทัย ร้อยละ 29.60 หนองคาย ร้อยละ 1.14 นครพนม ร้อยละ 7.02 และขอนแก่น* ร้อยละ 26.38 ตามลำดับ

1.2 ข้อมูลส่วนบุคคล

ชาวไร่ยาสูบส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 50.90) ช่วงอายุ 51 – 60 ปี (ร้อยละ 42.10) จบชั้นประถมศึกษา (ร้อยละ 57.50) มีรายได้ในครอบครัวจากทุกแหล่งรวมกันต่อปี 50,000-100,000 บาท (ร้อยละ 33.00) และมีการประกอบอาชีพอื่น นอกเหนือการเพาะปลูกยาสูบ (ร้อยละ 83.70)

1.3 ข้อมูลการเพาะปลูกยาสูบ

ชาวไร่ยาสูบราวครึ่งหนึ่งมีการผลิตใบยาสูบเพียงพอกับโควตาที่ได้รับ (ร้อยละ 59.20) มีพื้นที่การเพาะปลูกยาสูบเป็นของตนเอง (ร้อยละ 55.80) มีการกู้เงินจากแหล่งเงินกู้ที่การยาสูบแห่งประเทศไทยจัดหาให้และเพียงพอ (ร้อยละ 73.10) และในอนาคตจะเพาะปลูกยาสูบเท่าเดิม (ร้อยละ 53.30)

ตารางที่ 3.2 ข้อมูลพื้นฐานของชาวไร่ยาสูบ

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
ข้อมูลทั่วไป		
ชนิดพันธุ์ยาสูบ		
เวอร์ยิเนีย	112	21.30
เบอร์เลย์	269	51.00
เตอร์กิช	146	27.70
จังหวัดพื้นที่เพาะปลูก		
เชียงใหม่	25	4.74
เชียงราย	17	3.23
แพร่	46	8.73
เพชรบูรณ์	101	19.17

ตารางที่ 3.2 ข้อมูลพื้นฐานของชาวไร่ยาสูบ (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
จังหวัดพื้นที่เพาะปลูก		
สุโขทัย	156	29.60
หนองคาย	6	1.14
นครพนม	37	7.02
ขอนแก่น*	139	26.38
ข้อมูลส่วนบุคคล		
เพศ		
ชาย	268	50.90
หญิง	259	49.10
ช่วงอายุ		
น้อยกว่า 20 ปี	-	-
20 - 30 ปี	4	0.80
31 - 40 ปี	47	8.90
41 - 50 ปี	176	33.40
51 - 60 ปี	222	42.10
มากกว่า 60 ปี	78	14.80
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	303	57.50
มัธยมศึกษาตอนต้น	87	16.50
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	104	19.70
อนุปริญญา/ปวส.	17	3.20
ปริญญาตรี	13	2.50
สูงกว่าปริญญาตรี	3	0.60
รายได้ในครอบครัว		
ต่ำกว่า 50,000 บาท	23	4.40
50,001 - 100,000 บาท	174	33.00
100,001 - 150,000 บาท	150	25.50
150,001 - 200,000 บาท	90	17.10
สูงกว่า 200,000 บาท	90	17.10

ตารางที่ 3.2 ข้อมูลพื้นฐานของชาวไร่ยาสูบ (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
การประกอบอาชีพอื่น		
มี	441	83.70
ไม่มี	86	16.30
ข้อมูลการเพาะปลูกยาสูบ		
การผลิตใบยาแห้งส่งขายให้การยาสูบ		
ผลิตได้เกินโควตา	75	14.20
ผลิตได้เพียงพอกับโควตา	312	59.20
ผลิตขาดโควตา	140	26.60
พื้นที่เพาะปลูกยาสูบ		
เป็นของตนเอง	294	55.80
เช่าบางส่วน	117	22.20
เช่าทั้งหมด	116	22.00
แหล่งเงินทุน		
กู้ - เพียงพอ	385	73.10
กู้ - ไม่เพียงพอ	120	22.80
ไม่กู้	22	4.20
การเพิ่มหรือลดพื้นที่เพาะปลูกยาสูบ		
เพิ่มขึ้น	219	41.60
เท่าเดิม	281	53.30
ลดลง	17	3.20
ไม่แน่ใจ	10	1.90
ระยะเวลาที่คาดว่าจะทำการเพาะปลูกยาสูบ		
1 – 5 ปี	60	11.40
6 – 10 ปี	58	11.10
มากกว่า 10 ปี	409	77.60
ทายาทที่รับช่วงต่อการเพาะปลูกยาสูบ		
มี	212	40.20
ไม่มี	315	59.80

2. ความพึงพอใจและความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์การยาสูบแห่งประเทศไทยของชาวไร่ยาสูบ

2.1 ความพึงพอใจของชาวไร่ยาสูบ

ระดับความพึงพอใจของชาวไร่ยาสูบในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ระดับมากเช่นกัน โดยมีระดับความพึงพอใจการบริการ การให้บริการและคำแนะนำด้านการรับซื้อใบยาสูบ มีค่ามากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.82) รองลงมาได้แก่ การให้บริการด้านสินเชื่อและแหล่งเงินทุน ทัศนคติของชาวไร่ที่มีต่อการยาสูบแห่งประเทศไทย การให้บริการและคำแนะนำด้านแปลงเพาะ การปลูก และการบ่มใบยา การให้บริการและคำแนะนำด้านปัจจัยการผลิต ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และการดำเนินงานโครงการปลูกพืชอื่นทดแทนการเพาะปลูกยาสูบที่ลดลง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.81, 4.80, 4.79, 4.71, 4.70 และ 4.42 ตามลำดับ)

ตารางที่ 3.3 ความพึงพอใจจำแนกตามกิจกรรมที่การยาสูบแห่งประเทศไทยให้บริการ

กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย	ระดับความพอใจ
1. การให้บริการและคำแนะนำด้านการรับซื้อใบยาสูบ	4.82	มาก
2. การให้บริการด้านสินเชื่อและแหล่งเงินทุน	4.81	มาก
3. ทัศนคติของชาวไร่ที่มีต่อการยาสูบแห่งประเทศไทย	4.80	มาก
4. การให้บริการและคำแนะนำด้านแปลงเพาะ การปลูก และการบ่มใบยา	4.79	มาก
5. การให้บริการและคำแนะนำด้านปัจจัยการผลิต	4.71	มาก
6. ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม	4.70	มาก
7. การดำเนินงานโครงการปลูกพืชอื่นทดแทนการเพาะปลูกยาสูบที่ลดลง	4.42	มาก
ภาพรวม	4.73	มาก

1. การให้บริการและคำแนะนำด้านปัจจัยการผลิต

การให้บริการและคำแนะนำด้านปัจจัยการผลิต พบว่า ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านการจัดหาปุ๋ยและสารกำจัดศัตรูพืชมีค่าสูงสุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.76) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือการจัดหาเมล็ดพันธุ์ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73) อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นเป็นดังนี้

- การจัดหาเมล็ดพันธุ์ ระดับความพึงพอใจของชาวไร่ยาสูบในประเด็นคุณภาพเมล็ดพันธุ์ ความสะดวก/ทันเวลา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.74) อยู่ในระดับมาก รองลงมาเป็นประเด็น ความเพียงพอ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72) อยู่ในระดับมาก
- การจัดหาปุ๋ยและสารกำจัดศัตรูพืช ระดับความพึงพอใจของชาวไร่ยาสูบในประเด็นความสะดวก/ทันเวลา และความเพียงพอต่อความต้องการ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.77) อยู่ในระดับมาก รองลงมาเป็นประเด็นคุณภาพปุ๋ยและสารกำจัดศัตรูพืช (และ 4.74 ตามลำดับ) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 3.4 ความพึงพอใจการให้บริการและคำแนะนำด้านปัจจัยการผลิต

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ระดับความพอใจ
1. การจัดหาเมล็ดพันธุ์		
1.1 คุณภาพเมล็ดพันธุ์	4.74	มาก
1.2 จำนวนเพียงพอต่อความต้องการ	4.74	มาก
1.3 ความสะดวก/ทันเวลา	4.72	มาก
ภาพรวม	4.73	มาก
2. การจัดหาปุ๋ยและสารกำจัดศัตรูพืช		
2.1 ความสะดวก/ทันเวลา	4.77	มาก
2.2 จำนวนเพียงพอต่อความต้องการ และการแนะนำ วิธีการใช้	4.77	มาก
2.3 คุณภาพปุ๋ยและสารกำจัดศัตรูพืช	4.74	มาก
ภาพรวม	4.76	มาก

2. การให้บริการและคำแนะนำด้านแปลงเพาะกล้า การปลูก และการบ่มใบยา

การให้บริการและคำแนะนำด้านแปลงเพาะกล้า การปลูก และการบ่มใบยา พบว่า ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านการบ่ม และการคัด มัด อัดห่อใบยา มีค่าสูงสุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือด้านการเพาะกล้า (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80) และด้านไร่ปลูก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.78) อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นเป็นดังนี้

- ด้านการเพาะกล้า ระดับความพึงพอใจของชาวไร่ยาสูบในประเด็นเจ้าหน้าที่แนะนำเกี่ยวกับเทคนิควิธีเพาะกล้ายาสูบ การเตรียมดิน และการทำแปลงเพาะ และประเด็นแนะนำวิธีปฏิบัติและการบำรุงรักษาต้นกล้าในแปลงเพาะ การป้องกันการระบาดของโรค - แมลงในแปลงเพาะ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 ตา) อยู่ในระดับมาก
- ด้านการไร่ปลูก ระดับความพึงพอใจของชาวไร่ยาสูบในประเด็น แนะนำวิธีการเตรียมดิน การปลูก และการใส่ปุ๋ย และประเด็นแนะนำวิธีการปฏิบัติและการบำรุง รักษา เช่น การให้น้ำ พรวนดิน วิธีการป้องกันกำจัดโรค - แมลง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.78 ตามลำดับ) อยู่ในระดับมาก
- ด้านการบ่ม และการคัด มัด อัดห่อใบยา ระดับความพึงพอใจของชาวไร่ยาสูบในประเด็นแนะนำวิธีการบรรจุใบยาในโรงบ่ม การบ่ม การนำใบยาออกจากโรงบ่ม และการคัด มัด อัดใบยา และประเด็นแนะนำวิธีการเก็บใบยาสดในไร่และการเสียบร้อยใบยาสด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 3.5 ความพึงพอใจต่อการให้บริการและคำแนะนำด้านแปลงเพาะกล้า การปลูก และการบ่มใบยา

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ระดับความพอใจ
1. ด้านการเพาะกล้า		
1.1 แนะนำวิธีปฏิบัติและการบำรุงรักษาต้นกล้าในแปลงเพาะ การป้องกันการระบาดของโรค – แมลงในแปลงเพาะ	4.80	มาก
1.2 เจ้าหน้าที่แนะนำเกี่ยวกับเทคนิควิธีเพาะกล้ายาสูบ การเตรียมดิน และการทำแปลงเพาะ	4.80	มาก
ภาพรวม	4.80	มาก
2. ด้านไร่ปลูก		
2.1 แนะนำวิธีการปฏิบัติและการบำรุงรักษา เช่น การให้น้ำ พรวนดิน และวิธีการป้องกันกำจัดโรค – แมลง	4.78	มาก
2.2 แนะนำวิธีการเตรียมดิน การปลูก และการใส่ปุ๋ย	4.78	มาก
ภาพรวม	4.78	มาก
3. ด้านการบ่ม และการคัด มัด อัดห่อใบยา		
3.1 แนะนำวิธีการเก็บใบยาสดในไร่และการเสียบร้อยใบยาสด	4.80	มาก
3.2 แนะนำวิธีการบรรจุใบยาในโรงบ่ม การบ่ม การนำใบยาออกจากโรงบ่ม และการคัด มัด อัดใบยา	4.80	มาก
ภาพรวม	4.79	มาก

3. การให้บริการและคำแนะนำด้านการรับซื้อใบยาสูบ

การให้บริการและคำแนะนำด้านการรับซื้อใบยาสูบ พบว่า ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านแผนและนโยบายการจัดหาใบยามีค่าสูงสุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.85) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือด้านขั้นตอนการรับซื้อ และการจ่ายเงินค่าใบยาแห้ง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.82 และ 4.80 ตามลำดับ) อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นเป็นดังนี้

- ด้านแผนและนโยบายการจัดหาใบยา ระดับความพึงพอใจของชาวไร่ยาสูบในประเด็นการประชุมชาวไร่เพื่อชี้แจงนโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและเงื่อนไขการรับซื้อใบยาประจำปี (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.86) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือประเด็นการแจ้งราคาใบยาและการกำหนดวันรับซื้อใบยาให้ชาวไร่ทราบอย่างทั่วถึงก่อนวันรับซื้อ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.85) อยู่ในระดับมาก
- ด้านขั้นตอนการรับซื้อ ระดับความพึงพอใจของชาวไร่ยาสูบในเป็นประเด็น ความพร้อมของสถานที่รับซื้อ/ประเด็นความถูกต้องในการชั่งน้ำหนักใบยา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.85) อยู่ในระดับมาก รองลงมา มาตรฐานของเครื่องชั่งน้ำหนักใบยา/มีการตรวจสอบและทดสอบเครื่องชั่งทุกครั้งที่มี

การรับซื้อใบยา และความถูกต้องในการกำหนดชั้นใบยาของกรรมการรับซื้อใบยาแต่ละครั้ง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.84 และ 4.75 ตามลำดับ) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

- ด้านการจ่ายเงินค่าใบยาแห้ง ระดับความพึงพอใจของชาวไร่ยาสูบในการมีเอกสารหลักฐานการจ่ายเงิน/หักเงิน และตรวจสอบได้ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.82) อยู่ในระดับมาก รองลงมาเป็นประเด็น ความถูกต้องและรวดเร็วในการรับเงินค่าขายใบยา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.78) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 3.6 ความพึงพอใจต่อการให้บริการและคำแนะนำด้านการรับซื้อใบยาสูบ

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ระดับความพอใจ
1. ด้านแผนและนโยบายการจัดหาใบยา		
1.1 ประชุมชาวไร่เพื่อชี้แจงนโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และเงื่อนไขการรับซื้อใบยาประจำปี	4.86	มาก
1.2 การแจ้งราคาใบยา และการกำหนดวันรับซื้อใบยาให้ชาวไร่ทราบอย่างทั่วถึงก่อนวันรับซื้อ	4.85	มาก
ภาพรวม	4.85	มาก
2. ด้านขั้นตอนการรับซื้อ		
2.1 ความพร้อมของสถานที่รับซื้อ/การเตรียมอุปกรณ์การรับซื้อ	4.85	มาก
2.2 ความถูกต้องในการชั่งน้ำหนักใบยา	4.85	มาก
2.3 มาตรฐานของเครื่องชั่งน้ำหนักใบยา/มีการตรวจและทดสอบเครื่องชั่งทุกครั้งที่มีการรับซื้อใบยา	4.84	มาก
2.4 ความถูกต้องในการกำหนดชั้นใบยาของกรรมการรับซื้อใบยาแต่ละครั้ง	4.75	มาก
ภาพรวม	4.82	มาก
3. ด้านการจ่ายเงินค่าขายใบยาแห้ง		
3.1 มีเอกสารหลักฐานการจ่ายเงิน/หักเงิน และตรวจสอบได้	4.82	มาก
3.2 ความถูกต้องและรวดเร็วในการรับเงินค่าขายใบยา	4.78	มาก
ภาพรวม	4.80	มาก

4. การให้บริการด้านสินเชื่อและแหล่งเงินกู้

การให้บริการด้านสินเชื่อและแหล่งเงินกู้ พบว่า ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านความพอใจและความน่าเชื่อถือต่อแหล่งเงินกู้ที่การยาสูบแห่งประเทศไทยจัดหา และพนักงานของสำนักงานให้ความสะดวกแก่ชาวไร่ในการติดต่อประสานงานกับแหล่งเงินกู้ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.81

ตารางที่ 3.7 ความพึงพอใจต่อการให้บริการด้านสินเชื่อและแหล่งเงินกู้

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ระดับความพอใจ
ด้านการให้บริการด้านสินเชื่อและแหล่งเงินกู้		
1. ความพอใจและความน่าเชื่อถือต่อแหล่งเงินกู้ ที่การยาสูบแห่งประเทศไทยจัดหาให้	4.81	มาก
2. พนักงานของสำนักงานให้ความสะดวกแก่ชาวไร่ ในการติดต่อประสานงานกับแหล่งเงินกู้	4.81	มาก
ภาพรวม	4.81	มาก

5. ทศนคติของชาวไร่ที่มีต่อการยาสูบแห่งประเทศไทย

ทศนคติของชาวไร่ที่มีต่อการยาสูบแห่งประเทศไทย พบว่า ค่าเฉลี่ยด้านการส่งเสริมการเพาะปลูกใบยาตามแนวทาง GAP โครงการพัฒนาใบยาสูบอย่างยั่งยืน และเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่รับฟังปัญหาและความต้องการขอชาวไร่ สามารถชี้แจงและให้คำแนะนำปรึกษาแก่ชาวไร่ได้เป็นอย่างดีมีค่าสูงสุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.81) อยู่ในระดับมาก รองลงมา รายได้จากการเพาะปลูกยาสูบ(ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 3.8 ทศนคติของชาวไร่ที่มีต่อการยาสูบแห่งประเทศไทย

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ระดับความพอใจ
ทศนคติของชาวไร่ที่มีต่อการยาสูบแห่งประเทศไทย		
1. การส่งเสริมการเพาะปลูกใบยาตามแนวทาง GAP	4.81	มาก
2. โครงการพัฒนาใบยาสูบอย่างยั่งยืน	4.81	มาก
3. เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่รับฟังปัญหาและความต้องการขอชาวไร่ สามารถชี้แจงและให้คำแนะนำปรึกษาแก่ชาวไร่ได้เป็นอย่างดี	4.81	มาก
4. รายได้จากการเพาะปลูกยาสูบ	4.75	มาก
ภาพรวม	4.80	มาก

6. ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม พบว่า ค่าเฉลี่ยด้านการส่งเสริมให้มีการทำเกษตรแบบปลอดภัย เช่น การเกษตรแบบผสมผสาน การใช้สารเคมีร่วมกับสารชีวภัณฑ์ มีค่าสูงสุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.78) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ โครงการมอบทุนการศึกษาให้กับบุตรเกษตรกร การให้รางวัลกับชาวไร่ดีเด่น การจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนและช่วยเหลือสังคม และให้ความช่วยเหลือชาวไร่ยาสูบเมื่อประสบกับปัญหาภัยธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.76, 4.72, 4.65 และ 4.61 ตามลำดับ) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 3.9 ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ระดับความพอใจ
ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม		
1. การส่งเสริมให้มีการทำเกษตรแบบปลอดภัย เช่น การเกษตรแบบผสมผสาน การใช้สารเคมีร่วมกับสารชีวภัณฑ์	4.78	มาก
2. โครงการมอบทุนการศึกษาให้กับบุตรเกษตรกร	4.76	มาก
3. การให้รางวัลกับชาวไร่ดีเด่น	4.72	มาก
4. การจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน และช่วยเหลือสังคม เช่น การปลูกป่า การทอดผ้าป่าสามัคคี ฯลฯ	4.65	มาก
5. ให้ความช่วยเหลือชาวไร่ยาสูบเมื่อประสบกับปัญหาภัยธรรมชาติ	4.61	มาก
ภาพรวม	4.70	มาก

7. การดำเนินงานโครงการปลูกพืชอื่นทดแทนการเพาะปลูกยาสูบที่ลดลง

การดำเนินงานโครงการปลูกพืชอื่นทดแทนการเพาะปลูกยาสูบที่ลดลง พบว่า เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่รับฟังปัญหาและความต้องการของชาวไร่ สามารถชี้แจงและให้คำแนะนำปรึกษาแก่ชาวไร่ได้เป็นอย่างดี มีค่าสูงสุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การแนะนำให้ข้อมูลข่าวสารด้านสถานการณ์ตลาดกับชาวไร่อย่างต่อเนื่อง การสนับสนุนถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีในด้านการผลิตพืชกับชาวไร่ ประชุมชี้แจงเพื่อเสนอทางเลือกของชนิดพืชที่เหมาะสม ให้ชาวไร่ตัดสินใจและคัดเลือกพืชด้วยตนเอง และ ภาพรวมของโครงการปลูกพืชอื่นทดแทนการเพาะปลูกยาสูบที่ลดลง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45, 4.44, 4.42 และ 4.34 ตามลำดับ) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 3.10 การดำเนินงานโครงการปลูกพืชอื่นทดแทนการเพาะปลูกยาสูบที่ลดลง

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ระดับความพอใจ
การดำเนินงานโครงการปลูกพืชอื่นทดแทนการเพาะปลูกยาสูบที่ลดลง		
1. เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่รับฟังปัญหาและความต้องการของชาวไร่ สามารถชี้แจงและให้คำแนะนำปรึกษาแก่ชาวไร่ได้เป็นอย่างดี	4.49	มาก
2. การแนะนำให้ข้อมูลข่าวสารด้านสถานการณ์ตลาดกับชาวไร่อย่างต่อเนื่อง	4.45	มาก
3. การสนับสนุนถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีในด้านการผลิตพืชกับชาวไร่	4.44	มาก
4. ประชุมชี้แจงเพื่อเสนอทางเลือกของชนิดพืชที่เหมาะสม ให้ชาวไร่ตัดสินใจและคัดเลือกพืชด้วยตนเอง	4.42	มาก
5. ภาพรวมของโครงการปลูกพืชอื่นทดแทนการเพาะปลูกยาสูบที่ลดลง	4.34	มาก
ภาพรวม	4.42	มาก

3. ข้อมูลผู้บ่มอิสระ

ผลการศึกษาผู้บ่มอิสระทั้งสิ้น 3 จังหวัด ประกอบด้วย เชียงใหม่ เชียงราย แพร่ มีผู้บ่มอิสระตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 27 ราย รายละเอียดดังนี้

3.1 ข้อมูลทั่วไป

ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 27 ราย จำแนกเป็นผู้เพาะปลูกยาสูบเวอร์รียเนีย จำนวน 27 ราย (ร้อยละ 100) โดยจำแนกเป็นผู้บ่มอิสระจังหวัดเชียงใหม่ ร้อยละ 29.60 เชียงราย ร้อยละ 40.70 แพร่ ร้อยละ 29.60 ตามลำดับ

3.2 ข้อมูลส่วนบุคคล

ผู้บ่มอิสระส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 74.10) ช่วงอายุมากกว่า 60 ปี (ร้อยละ 51.90) จบปริญญาตรี (ร้อยละ 55.60)

3.3 ข้อมูลการเพาะปลูกยาสูบ

ผู้บ่มอิสระรายหนึ่งมีการผลิตใบยาสูบโดยการดำเนินกิจการเอง (ร้อยละ 51.90) ส่งเสริมให้เกษตรกรในสังกัดทำการเพาะปลูก (ร้อยละ 92.60) ใช้โรงบ่มใบยาแบบรวมศูนย์ (ร้อยละ 96.30) ใช้ฟืนเป็นเชื้อเพลิงในการบ่ม (ร้อยละ 92.60) ในอนาคตจะเพาะปลูกยาสูบเพิ่มขึ้น (ร้อยละ 74.10) และเข้าร่วมประชุมชี้แจงนโยบายประจำปี และเจ้าหน้าที่อธิบายชัดเจน (ร้อยละ 100.00)

ตารางที่ 3.11 ข้อมูลพื้นฐานของผู้บ่มอิสระ

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
ข้อมูลทั่วไป		
ชนิดพันธุ์ยาสูบ		
เวอร์รียเนีย	27	100.00
จังหวัดพื้นที่เพาะปลูก		
เชียงใหม่	8	29.60
เชียงราย	11	40.70
แพร่	8	29.60
ข้อมูลส่วนบุคคล		
เพศ		
ชาย	20	74.10
หญิง	7	25.90
ช่วงอายุ		
น้อยกว่า 20 ปี	-	-
20 - 30 ปี	-	-
31 - 40 ปี	-	-
41 - 50 ปี	6	22.20
51 - 60 ปี	7	25.90
มากกว่า 60 ปี	14	51.90

ตารางที่ 3.11 ข้อมูลพื้นฐานของผู้บ่มอิสระ (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	1	3.70
มัธยมศึกษาตอนต้น	4	14.80
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	2	7.40
ปริญญาตรี	15	55.60
สูงกว่าปริญญาตรี	5	18.50
ข้อมูลการเพาะปลูกยาสูบ		
การดำเนินกิจการ		
บริษัท จำกัด	14	51.90
ห้างหุ้นส่วน จำกัด	3	11.10
อื่นๆ (ดำเนินการเอง)	10	37.00
การเพาะปลูก		
ทำการปลูกเอง	2	7.4
ให้เกษตรกรในสังกัดทำการเพาะปลูก	25	92.60
อื่นๆ (ทั้ง 2 แบบ)	-	-
โรงบ่มใบยา		
แบบดั้งเดิม	1	3.70
รวมศูนย์	26	96.30
ทั้ง 2 แบบ	-	-
เชื้อเพลิงในการบ่มใบยา		
ไม้ฟืน	25	92.60
ถ่านหินลิกไนต์	-	-
อื่นๆ (จ้างบ่ม, วัสดุทดแทน)	2	7.40
การเพิ่มหรือลดพื้นที่เพาะปลูกยาสูบ		
เพิ่มขึ้น	20	74.10
เท่าเดิม	3	11.10
ลดลง	4	14.80
การประชุมชี้แจงเพื่อให้ทราบนโยบายการจัดหาใบยา		
มีการจัดประชุม และเจ้าหน้าที่อธิบายชัดเจน	27	100.00
มีการจัดประชุม แต่ข้อมูลไม่ชัดเจน	-	-

4. ความพึงพอใจและความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์การยาสูบแห่งประเทศไทยของผู้บริโภค

4.1 ความพึงพอใจของผู้บริโภค

ระดับความพึงพอใจของผู้บริโภคในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความพึงพอใจด้านการให้บริการของการยาสูบแห่งประเทศไทย และทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อการยาสูบแห่งประเทศไทย อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44, 4.41 ตามลำดับ) และการดำเนินงานโครงการปลูกพืชอื่นทดแทนการเพาะปลูกยาสูบที่ลดลง อยู่ในระดับค่อนข้างมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53)

ตารางที่ 3.12 ความพึงพอใจจำแนกตามกิจกรรมที่การยาสูบแห่งประเทศไทยให้บริการ

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ระดับความพอใจ
1. ทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อการยาสูบแห่งประเทศไทย	4.41	มาก
2. การให้บริการของการยาสูบแห่งประเทศไทย	4.44	มาก
3. การดำเนินงานโครงการปลูกพืชอื่นทดแทนการเพาะปลูกยาสูบที่ลดลง	3.53	ค่อนข้างมาก
ภาพรวม	4.12	ค่อนข้างมาก

1. การให้บริการของการยาสูบแห่งประเทศไทย

การให้บริการของการยาสูบแห่งประเทศไทย พบว่า ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านการบริการและความพร้อมของสถานที่รับซื้อใบยา รวมถึงการเตรียมอุปกรณ์ และการทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องด้านการรับซื้อใบยา และมาตรฐานของเครื่องชั่งน้ำหนักใบยา/มีการตรวจสอบและทดสอบเครื่องชั่งทุกครั้งที่มีการรับซื้อใบยา มีค่าสูงสุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67) อยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ประเด็น ความรวดเร็ว ถูกต้อง และยุติธรรมในการชั่งน้ำหนักใบยา ความรวดเร็วของการให้บริการจ่ายเงินค่าขายใบยาแห่งของสำนักงาน และการให้คำแนะนำเกี่ยวกับปุ๋ย สารเคมีป้องกันสารตกค้างในใบยา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63, 4.59, 4.30 ตามลำดับ) อยู่ในระดับมาก และการชี้แจงนโยบายการผลิต การจัดหาใบยา เงื่อนไขการรับซื้อใบยา และการประชาสัมพันธ์เรื่องที่เกี่ยวข้องของการยาสูบแห่งประเทศไทย และ การให้คำแนะนำด้านการผลิตต้นกล้าและวิธีการปลูกยาสูบ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19, 4.15 ตามลำดับ) อยู่ในระดับค่อนข้างมาก

ตารางที่ 3.13 ความพึงพอใจต่อการให้บริการของการยาสูบแห่งประเทศไทย

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ระดับความพอใจ
ด้านการให้บริการของการยาสูบแห่งประเทศไทย		
1. การบริการและความพร้อมของสถานที่รับซื้อใบยา รวมถึงการเตรียมอุปกรณ์ และการทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องด้านการรับซื้อใบยา	4.67	มาก
2. มาตรฐานของเครื่องชั่งน้ำหนักใบยา/มีการตรวจสอบและทดสอบเครื่องชั่งทุกครั้งที่มีการรับซื้อใบยา	4.67	มาก
3. ความรวดเร็ว ถูกต้อง และยุติธรรมในการชั่งน้ำหนักใบยา	4.63	มาก
4. ความรวดเร็วของการให้บริการจ่ายเงินค่าขายใบยาแห่งของสำนักงาน	4.59	มาก

ตารางที่ 3.13 ความพึงพอใจต่อการให้บริการของการยาสูบแห่งประเทศไทย (ต่อ)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ระดับความพอใจ
5. การให้คำแนะนำเกี่ยวกับปุ๋ย สารเคมีป้องกันสารตกค้างในใบยา	4.30	มาก
6. การชี้แจงนโยบายการผลิต การจัดหาใบยา เงื่อนไขการรับซื้อใบยา และการประชาสัมพันธ์เรื่องที่เกี่ยวข้องของการยาสูบฯ	4.19	ค่อนข้างมาก
7. การให้คำแนะนำด้านการผลิตต้นกล้าและวิธีการปลูกยาสูบ	3.15	ค่อนข้างมาก
ภาพรวม	4.41	มาก

2. ทศนคติของผู้บ่มอิสระที่มีต่อการยาสูบแห่งประเทศไทย

ทศนคติของผู้บ่มอิสระที่มีต่อการยาสูบแห่งประเทศไทย พบว่า ค่าเฉลี่ยด้านการที่การยาสูบแห่งประเทศไทยนำระบบ GAP มาใช้ มีค่าสูงสุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ความสะดวกในการติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานยาสูบ การประชุมชี้แจงให้ความรู้เกี่ยวกับนโยบายการจัดหาใบยาของสำนักงานและมาตรการควบคุมการปลอมปนใบยา ความยุติธรรม ถูกต้อง โปร่งใสในการกำหนดขึ้นใบยาของกรรมการที่รับซื้อใบยาแต่ละครั้ง และการเป็นตัวกลางประสานงานกับการยาสูบแห่งประเทศไทย เพื่อการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56, 4.56, 4.36, และ 4.32 ตามลำดับ) อยู่ในระดับ มาก

ตารางที่ 3.14 ทศนคติของผู้บ่มอิสระที่มีต่อการยาสูบแห่งประเทศไทย

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ระดับความพอใจ
ทศนคติของผู้บ่มอิสระที่มีต่อการยาสูบแห่งประเทศไทย		
1. การยาสูบแห่งประเทศไทย นำระบบ GAP มาใช้	4.59	มาก
2. ความสะดวกในการติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานยาสูบ	4.56	มาก
3. การประชุมชี้แจงให้ความรู้เกี่ยวกับนโยบายการจัดหาใบยาของสำนักงานและมาตรการควบคุมการปลอมปนใบยา	4.56	มาก
4. ความยุติธรรม ถูกต้อง โปร่งใสในการกำหนดขึ้นใบยาของกรรมการที่รับซื้อใบยาแต่ละครั้ง	4.48	มาก
5. การเป็นตัวกลางประสานงานกับการยาสูบแห่งประเทศไทย เพื่อการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน	4.22	มาก
ภาพรวม	4.44	มาก

3.การดำเนินงานโครงการปลูกพืชอื่นทดแทนการเพาะปลูกยาสูบที่ลดลง

การดำเนินงานโครงการปลูกพืชอื่นทดแทนการเพาะปลูกยาสูบที่ลดลง พบว่าค่าเฉลี่ยความพึงพอใจประเด็นเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่รับฟังปัญหาและความต้องการของชาวไร่ สามารถชี้แจงและให้คำแนะนำปรึกษาแก่ชาวไร่ได้เป็นอย่างดี สูงสุด (ค่าเฉลี่ย 3.93) อยู่ในระดับค่อนข้างมาก รองลงมาได้แก่ประเด็น การแนะนำให้ข้อมูลข่าวสารด้านสถานการณ์ตลาดกับชาวไร่อย่างต่อเนื่อง ประชุมชี้แจงเพื่อเสนอทางเลือกของชนิดพืชที่เหมาะสม ให้ชาวไร่ตัดสินใจ

และคัดเลือกพืชด้วยตนเอง และการสนับสนุนถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีในด้านการผลิตพืชกับชาวไร่ (ค่าเฉลี่ย 3.81 3.67 และ 3.63 ตามลำดับ) อยู่ในระดับค่อนข้างมาก และประเด็น ภาพรวมของโครงการปลูกพืชอินทรีย์ทดแทนการเพาะปลูกยาสูบที่ลดลง (ค่าเฉลี่ย 3.11) อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 3.15 การดำเนินงานโครงการปลูกพืชอินทรีย์ทดแทนการเพาะปลูกยาสูบที่ลดลง

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ระดับความพอใจ
การดำเนินงานโครงการปลูกพืชอินทรีย์ทดแทนการเพาะปลูกยาสูบที่ลดลง		
1. เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่รับฟังปัญหาและความต้องการของชาวไร่ สามารถชี้แจงและให้คำแนะนำปรึกษาแก่ชาวไร่ได้เป็นอย่างดี	3.93	ค่อนข้างมาก
2. การแนะนำให้ข้อมูลข่าวสารด้านสถานการณ์ตลาดกับชาวไร่อย่างต่อเนื่อง	3.81	ค่อนข้างมาก
3. ประชุมชี้แจงเพื่อเสนอทางเลือกของชนิดพืชที่เหมาะสม ให้ชาวไร่ตัดสินใจและคัดเลือกพืชด้วยตนเอง	3.67	ค่อนข้างมาก
4. การสนับสนุนถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีในด้านการผลิตพืชกับชาวไร่	3.63	ค่อนข้างมาก
5. ภาพรวมของโครงการปลูกพืชอินทรีย์ทดแทนการเพาะปลูกยาสูบที่ลดลง	3.11	ปานกลาง
ภาพรวม	3.53	ค่อนข้างมาก

บทที่ 4

บทสรุป

การศึกษาความพึงพอใจของชาวไร่ยาสูบและผู้บ่มอิสระ จาก 8 สำนักงาน จำนวน 554 ราย จำแนกตามกลุ่มการผลิตใบยาสูบ เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มชาวไร่ยาสูบ จำนวน 527 ราย แยกย่อยตามชนิดใบยาสูบที่ปลูกในแต่ละพื้นที่การเพาะปลูกรวม 8 จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงราย แพร่ เพชรบูรณ์ สุโขทัย นongคาย นครพนม และขอนแก่น และกลุ่มผู้บ่มอิสระโดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ จำนวน 27 ราย ตามสัดส่วนของจำนวนผู้บ่มอิสระใน 3 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย และแพร่

1. ความพึงพอใจ

ความพึงพอใจในกิจกรรมการให้บริการแก่ชาวไร่ยาสูบและผู้บ่มอิสระของสำนักงานยาสูบในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับ “มาก” (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73) และสามารถจำแนกตามกลุ่มผู้ผลิตใบยาได้ ดังนี้

ระดับความพึงพอใจของชาวไร่ยาสูบในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ระดับมากเช่นกัน โดยมีระดับความพึงพอใจการบริการ การให้บริการและคำแนะนำด้านการรับซื้อใบยาสูบ การให้บริการด้านสินเชื่อและแหล่งเงินทุน ทัศนคติของชาวไร่ที่มีต่อการยาสูบแห่งประเทศไทย การให้บริการและคำแนะนำด้านแปลงเพาะ การปลูก และการบ่มใบยา การให้บริการและคำแนะนำด้านปัจจัยการผลิต ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และการดำเนินงานโครงการปลูกพืชอื่นทดแทนการเพาะปลูกยาสูบที่ลดลง

ตารางที่ 4.1 ความพึงพอใจของชาวไร่ยาสูบ

กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย	ระดับความพอใจ
1. การให้บริการและคำแนะนำด้านการรับซื้อใบยาสูบ	4.82	มาก
2. การให้บริการด้านสินเชื่อและแหล่งเงินทุน	4.81	มาก
3. ทัศนคติของชาวไร่ที่มีต่อการยาสูบแห่งประเทศไทย	4.80	มาก
4. การให้บริการและคำแนะนำด้านแปลงเพาะ การปลูก และการบ่มใบยา	4.79	มาก
5. การให้บริการและคำแนะนำด้านปัจจัยการผลิต	4.71	มาก
6. ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม	4.70	มาก
7. การดำเนินงานโครงการปลูกพืชอื่นทดแทนการเพาะปลูกยาสูบที่ลดลง	4.42	มาก
<u>ภาพรวม</u>	<u>4.73</u>	<u>มาก</u>

ระดับความพึงพอใจของผู้บ่มอิสระในภาพรวมอยู่ในระดับ “ค่อนข้างมาก” (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความพึงพอใจด้านการให้บริการของการยาสูบแห่งประเทศไทย และทัศนคติของผู้บ่มอิสระที่มีต่อการยาสูบแห่งประเทศไทย อยู่ในระดับมาก และการดำเนินงานโครงการปลูกพืชอื่นทดแทนการเพาะปลูกยาสูบที่ลดลง อยู่ในระดับค่อนข้างมาก

ตารางที่ 4.2 ความพึงพอใจของผู้บ่มอิสระ

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ระดับความพอใจ
1. ทักษะการบ่มอิสระที่มีต่อการยาสูบแห่งประเทศไทย	4.41	มาก
2. การให้บริการของการยาสูบแห่งประเทศไทย	4.44	มาก
3. การดำเนินงานโครงการปลูกพืชอื่นทดแทนการเพาะปลูกยาสูบที่ลดลง	3.53	ค่อนข้างมาก
ภาพรวม	4.12	ค่อนข้างมาก

ความพึงพอใจของชาวไร่ยาสูบและผู้บ่มอิสระ

4.42

มาก

2. ข้อเสนอแนะ/ปัญหา อุปสรรค

2.1 ด้านต้นทุนการผลิต

- ต้องการให้ดำเนินการหาแนวทางในการลดต้นทุนในการผลิตใบยาสูบ ในปัจจัยการผลิตด้านต่างๆ โดยเฉพาะค่าปุ๋ยที่มีราคาเพิ่มสูงขึ้น
- ต้องการเครื่องมือทุ่นแรงในการทดแทนแรงงาน
- ไม่มีที่ดินเป็นของตัวเอง ค่าเช่าที่ดินแพง
- เงินกู้สำหรับชาวไร่รายใหม่ ดอกเบี้ยแพง
- เชื้อเพลิงขาดแคลนและมีราคาสูง

2.2 ด้านแรงงาน

- ขาดแคลนแรงงานท้องถิ่นในการผลิตใบยาสูบ เนื่องจากแรงงานมีอายุมาก รวมทั้งแรงงานรุ่นใหม่ไปประกอบอาชีพอื่นๆ ซึ่งมีแรงจูงใจกว่าและขั้นตอนไม่ยุ่งยาก
- แรงงานคัดใบยาสูบมีอายุมากและขาดแคลน รวมถึงค่าจ้างแรงงานสูง แรงงานต่างด้าวไม่สามารถทำได้ ข้อเสนอให้การยาสูบแห่งประเทศไทยปรับการรับซื้อใบยา เพื่อจะได้ดำเนินการได้สะดวกขึ้น
- การจ้างแรงงานต่างด้าว ประสบปัญหาในการประสานงานกับราชการยุ่งยาก เงื่อนไขมาก
- อยากให้การยาสูบแห่งประเทศไทยสนับสนุนด้านเทคโนโลยีในการเพาะปลูกยาสูบ และให้ความรู้เพื่อลด ปัญหาแรงงาน

2.3 ด้านการตลาดการผลิต ต้องการเพิ่มโควตา เพื่อให้สอดคล้องกับต้นทุนการผลิต

2.4 ปัญหาชาวไร่ยังไม่ค่อยเข้าใจเรื่องการปลูกอย่างถูกวิธี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้สารเคมี ยาฆ่าแมลง ต้องห้าม เช่น ไซเปอร์เมทริน เป็นต้น

2.5 เกษตรกรที่เพาะปลูกใบยาลดลง เพราะขั้นตอนในการผลิตมีความเสี่ยงสูง ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญเสี่ยงต่อสภาพภูมิอากาศ โดยเฉพาะปริมาณน้ำฝน ถ้าอุดมสมบูรณ์ ชาวบ้านก็จะปลูกพืชอื่น ที่มีระยะการเก็บเกี่ยวสั้นกว่าและใช้แรงงานน้อยกว่า และราคาต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นทำให้ไม่คุ้มค่ากับการลงทุน

2.6 ด้านภัยธรรมชาติ น้ำท่วม ภัยแล้ง และลูกเห็บ

2.7 ด้านโรคและแมลงระบาด เกิดจากมีการปลูกพืชตระกูลเดียวกับยาสูบบริเวณใกล้เคียง เช่น มันฝรั่ง

- ❖ แบบสอบถามชาวไร่เวรียเนีย
- ❖ แบบสอบถามชาวไร่เบอร์เลย์
- ❖ แบบสอบถามชาวไร่เตอร์กีซ
- ❖ แบบสอบถามผู้บ่มอิสระ

แบบสอบถาม ชาวไร่เวรียเนีย

รหัส แบบสอบถาม.....

**โครงการสำรวจความพึงพอใจของชาวไร่ที่มีต่อการบริการ
ของฝ่ายไวยา และการยาสูบแห่งประเทศไทย ปี 2565**

หมวด ก. ข้อมูลทั่วไป

1. สังกัดสถานีไวยา.....กลุ่ม..... สำนักงานยาสูบ
2. ผู้ให้ข้อมูลโทรศัพท์ ที่อยู่เลขที่.....
หมู่บ้าน..... ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
3. ผู้สัมภาษณ์ผู้ตรวจ.....
4. วันที่สัมภาษณ์.....เวลาน.

หมวด ข. ข้อมูลส่วนตัวเรื้อน (ใส่เครื่องหมาย..... ในช่อง ☐)

1. เพศ (ผู้ตอบแบบสอบถาม) ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง
2. อายุ (ผู้ตอบแบบสอบถาม)

☐ 1. น้อยกว่า 20 ปี	☐ 2. 20 – 30 ปี
☐ 3. 31 – 40 ปี	☐ 4. 41 – 50 ปี
☐ 5. 51 – 60 ปี	☐ 6. มากกว่า 60 ปี
3. ระดับการศึกษา (ผู้ตอบแบบสอบถาม)

☐ 1. ประถมศึกษา	☐ 2. มัธยมศึกษาตอนต้น
☐ 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	☐ 4. อนุปริญญา/ปวส.
☐ 5. ปริญญาตรี	☐ 6. สูงกว่าปริญญาตรี
4. รายได้ในครอบครัวของท่านจากทุกแหล่งรวมกันต่อปี

☐ 1. ต่ำกว่า 50,000 บาท	☐ 2. 50,001 - 100,000 บาท
☐ 3. 100,001 - 150,000 บาท	☐ 4. 150,001 - 200,000 บาท
☐ 5. สูงกว่า 200,000 บาท ขึ้นไป	
5. จำนวนสมาชิกในครอบครัวทั้งหมดของท่านคน
6. จำนวนสมาชิกในครอบครัวของท่านเฉพาะที่ทำงานผลิตยาสูบคน
7. นอกจากอาชีพปลูกยาสูบแล้วในครอบครัวท่านมีอาชีพอื่นหรือไม่

☐ 1. มี	☐ 2. ไม่มี
--------------------------------	-----------------------------------

 - 7.1 ข้าว รายได้.....บาท
 - 7.2 ข้าวโพด รายได้บาท
 - 7.3 อื่นๆ..... รายได้บาท

8. ในระยะ 3 ปีที่ผ่านมาท่านได้รับการจัดสรรโควตาผลิตแต่ละปีเท่าใด

ฤดูผลิต	โควตาได้รับจัดสรรให้
2562/63	 กก.
2563/64	 กก.
2564/65	 กก.

9. ในฤดูผลิต 2564/65 ท่านทำการผลิตใบยาแห้งส่งขายให้กับการยาสูบแห่งประเทศไทยเป็นอย่างไร

- ☐ 1. ผลิตได้เกินโควตา
- ☐ 2. ผลิตได้เพียงพอกับโควตา
- ☐ 3. ผลิตขาดโควตา สาเหตุจาก

10. ท่านมีที่ดินเพาะปลูกยาสูบเป็นของตนเองหรือไม่

- ☐ 1. เป็นของตนเอง
- ☐ 2. เช่าบางส่วน
- ☐ 3. เช่าทั้งหมด

11. ท่านกู้เงินจากแหล่งเงินทุนที่การยาสูบแห่งประเทศไทยจัดหาให้ และเพียงพอหรือไม่

- ☐ 1. กู้ – เพียงพอ
- ☐ 2. กู้ – ไม่เพียงพอ
- ☐ 3. ไม่กู้

12. ในฤดูผลิต 2564/65 ท่านมีรายได้จากการเพาะปลูกยาสูบทั้งสิ้น (ก่อนหักค่าใช้จ่าย)

ประมาณบาท

13. จากอาชีพการเพาะปลูกยาสูบ ส่งผลทำให้สภาพความเป็นอยู่ในครอบครัวของท่านเป็นอย่างไร

- ☐ 1. ดีขึ้น
- ☐ 2. เท่าเดิม
- ☐ 3. แย่ลง

14. ในอนาคตท่านจะเพิ่มหรือลดพื้นที่ปลูกยาสูบหรือไม่

- ☐ 1. เพิ่มขึ้น
- ☐ 2. เท่าเดิม
- ☐ 3. ลดลง

15. โรงบ่มใบยาของท่านเป็นแบบใด

- ☐ 1. แบบดั้งเดิม
- ☐ 2. แบบประหยัดพลังงาน
- ☐ 3. ทั้งสองแบบ

☐ 1. 1-5

☐ 2. 6-10

☐ 3. มากกว่า 10 ปี

☐ 1. ឆ្នាំ

☐ 2. ឯកសារ

[illegible]

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary school handwriting practice paper. The lines are evenly spaced and run across the entire width of the page. There are no margins, text, or other markings present.

แบบสอบถาม ชาวไร่เบอร์เลย์

รหัส แบบสอบถาม.....

โครงการสำรวจความพึงพอใจของชาวไร่ที่มีต่อการบริการ ของฝ่ายไวยา และการยาสูบแห่งประเทศไทย ปี 2565

หมวด ก. ข้อมูลทั่วไป

1. สังกัดสถานีไวยา.....กลุ่ม..... สำนักงานยาสูบ
2. ผู้ให้ข้อมูลโทรศัพท์ ที่อยู่เลขที่.....
หมู่บ้าน..... ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
3. ผู้สัมภาษณ์ผู้ตรวจ.....
4. วันที่สัมภาษณ์.....เวลาน.

หมวด ข. ข้อมูลส่วนตัวเรื้อน (ใส่เครื่องหมาย...../ ในช่อง ☐

1. เพศ (ผู้ตอบแบบสอบถาม) ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง
2. อายุ (ผู้ตอบแบบสอบถาม)

☐ 1. น้อยกว่า 20 ปี	☐ 2. 20 – 30 ปี
☐ 3. 31 – 40 ปี	☐ 4. 41 – 50 ปี
☐ 5. 51 – 60 ปี	☐ 6. มากกว่า 60 ปี
3. ระดับการศึกษา (ผู้ตอบแบบสอบถาม)

☐ 1. ประถมศึกษา	☐ 2. มัธยมศึกษาตอนต้น
☐ 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	☐ 4. อนุปริญญา/ปวส.
☐ 5. ปริญญาตรี	☐ 6. สูงกว่าปริญญาตรี
4. รายได้ในครอบครัวของท่านจากทุกแหล่งรวมกันต่อปี

☐ 1. ต่ำกว่า 50,000 บาท	☐ 2. 50,001 - 100,000 บาท
☐ 3. 100,001 - 150,000 บาท	☐ 4. 150,001 - 200,000 บาท
☐ 5. สูงกว่า 200,000 บาท ขึ้นไป	
5. จำนวนสมาชิกในครอบครัวทั้งหมดของท่านคน
6. จำนวนสมาชิกในครอบครัวของท่านเฉพาะที่ทำงานผลิตยาสูบคน
7. นอกจากอาชีพปลูกยาสูบแล้วในครอบครัวท่านมีอาชีพอื่นหรือไม่

☐ 1. มี	☐ 2. ไม่มี
--------------------------------	-----------------------------------

 - 7.1 ข้าว รายได้.....บาท
 - 7.2 ข้าวโพด รายได้บาท
 - 7.3 อื่นๆ..... รายได้บาท

8. ในระยะ 3 ปีที่ผ่านมาท่านได้รับการจัดสรรโควตาผลิตแต่ละปีเท่าใด

ฤดูผลิต	โควตาได้รับจัดสรรให้
2562/63	 กก.
2563/64	 กก.
2564/65	 กก.

9. ในฤดูผลิต 2564/65 ท่านทำการผลิตใบยาแห้งส่งขายให้กับการยาสูบแห่งประเทศไทยเป็นอย่างไร

- ☐ 1. ผลิตได้เกินโควตา
- ☐ 2. ผลิตได้เพียงพอกับโควตา
- ☐ 3. ผลิตขาดโควตา สาเหตุจาก

10. ท่านมีที่ดินเพาะปลูกยาสูบเป็นของตนเองหรือไม่

- ☐ 1. เป็นของตนเอง
- ☐ 2. เช่าบางส่วน
- ☐ 3. เช่าทั้งหมด

11. ท่านกู้เงินจากแหล่งเงินทุนที่การยาสูบแห่งประเทศไทยจัดหาให้ และเพียงพอหรือไม่

- ☐ 1. กู้ – เพียงพอ
- ☐ 2. กู้ – ไม่เพียงพอ
- ☐ 3. ไม่กู้

12. ในฤดูผลิต 2564/65 ท่านมีรายได้จากการเพาะปลูกยาสูบทั้งสิ้น (ก่อนหักค่าใช้จ่าย)

ประมาณบาท

13. จากอาชีพการเพาะปลูกยาสูบ ส่งผลทำให้สภาพความเป็นอยู่ในครอบครัวของท่านเป็นอย่างไร

- ☐ 1. ดีขึ้น
- ☐ 2. เท่าเดิม
- ☐ 3. แย่ลง

14. ในอนาคตท่านจะเพิ่มหรือลดพื้นที่ปลูกยาสูบหรือไม่

- ☐ 1. เพิ่มขึ้น
- ☐ 2. เท่าเดิม
- ☐ 3. ลดลง

15. ท่านคาดว่าจะประกอบอาชีพเพาะปลูกยาสูบอีกกี่ปี

- ☐ 1. 1-5
- ☐ 2. 6-10
- ☐ 3. มากกว่า 10 ปี

16. ท่านมีทายาททำการเพาะปลูกยาสูบหรือไม่

- ☐ 1. มี
- ☐ 2. ไม่มี

17. การดำเนินกิจการยาสูบของท่านมีปัญหา อุปสรรค หรือความต้องการในเรื่องใดบ้าง (ยกเว้น เรื่อง ราคาและโควตาใบยา)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

18. ท่านทราบหรือไม่ สารตกค้างชนิดใดบ้างที่การยาสูบแห่งประเทศไทยห้ามใช้ และสารอื่นๆที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพใบยาสูบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถาม ชาวไร่เตอร์กิช

รหัส แบบสอบถาม.....

โครงการสำรวจความพึงพอใจของชาวไร่ที่มีต่อการบริการ ของฝ่ายไวยา และการยาสูบแห่งประเทศไทย ปี 2565

หมวด ก. ข้อมูลทั่วไป

1. สังกัดสถานีไวยา.....กลุ่ม..... สำนักงานยาสูบ
2. ผู้ให้ข้อมูลโทรศัพท์ ที่อยู่เลขที่.....
หมู่บ้าน..... ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
3. ผู้สัมภาษณ์ผู้ตรวจ.....
4. วันที่สัมภาษณ์.....เวลาน.

หมวด ข. ข้อมูลส่วนตัว (ใส่เครื่องหมาย...../ ในช่อง ☐)

1. เพศ (ผู้ตอบแบบสอบถาม) ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง
2. อายุ (ผู้ตอบแบบสอบถาม)

☐ 1. น้อยกว่า 20 ปี	☐ 2. 20 – 30 ปี
☐ 3. 31 – 40 ปี	☐ 4. 41 – 50 ปี
☐ 5. 51 – 60 ปี	☐ 6. มากกว่า 60 ปี
3. ระดับการศึกษา (ผู้ตอบแบบสอบถาม)

☐ 1. ประถมศึกษา	☐ 2. มัธยมศึกษาตอนต้น
☐ 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	☐ 4. อนุปริญญา/ปวส.
☐ 5. ปริญญาตรี	☐ 6. สูงกว่าปริญญาตรี
4. รายได้ในครอบครัวของท่านจากทุกแหล่งรวมกันต่อปี

☐ 1. ต่ำกว่า 50,000 บาท	☐ 2. 50,001 - 100,000 บาท
☐ 3. 100,001 - 150,000 บาท	☐ 4. 150,001 - 200,000 บาท
☐ 5. สูงกว่า 200,000 บาท ขึ้นไป	
5. จำนวนสมาชิกในครอบครัวทั้งหมดของท่านคน
6. จำนวนสมาชิกในครอบครัวของท่านเฉพาะที่ทำงานผลิตยาสูบคน
7. นอกจากอาชีพปลูกยาสูบแล้วในครอบครัวท่านมีอาชีพอื่นหรือไม่

☐ 1. มี	☐ 2. ไม่มี
--------------------------------	-----------------------------------

 - 7.1 ข้าว รายได้.....บาท
 - 7.2 ข้าวโพด รายได้บาท
 - 7.3 อื่นๆ..... รายได้บาท

8. ในระยะ 3 ปีที่ผ่านมาท่านได้รับการจัดสรรโควตาผลิตแต่ละปีเท่าใด

ฤดูผลิต	โควตาได้รับจัดสรรให้
2562/63	 กก.
2563/64	 กก.
2564/65	 กก.

9. ในฤดูผลิต 2564/65 ท่านทำการผลิตใบยาแห้งส่งขายให้กับการยาสูบแห่งประเทศไทยเป็นอย่างไร

- ☐ 1. ผลิตได้เกินโควตา
- ☐ 2. ผลิตได้เพียงพอกับโควตา
- ☐ 3. ผลิตขาดโควตา สาเหตุจาก

10. ท่านมีที่ดินเพาะปลูกยาสูบเป็นของตนเองหรือไม่

- ☐ 1. เป็นของตนเอง
- ☐ 2. เช่าบางส่วน
- ☐ 3. เช่าทั้งหมด

11. ท่านกู้เงินจากแหล่งเงินทุนที่การยาสูบแห่งประเทศไทยจัดหาให้ และเพียงพอหรือไม่

- ☐ 1. กู้ – เพียงพอ
- ☐ 2. กู้ – ไม่เพียงพอ
- ☐ 3. ไม่กู้

12. ในฤดูผลิต 2564/65 ท่านมีรายได้จากการเพาะปลูกยาสูบทั้งสิ้น (ก่อนหักค่าใช้จ่าย)

ประมาณบาท

13. จากอาชีพการเพาะปลูกยาสูบ ส่งผลทำให้สภาพความเป็นอยู่ในครอบครัวของท่านเป็นอย่างไร

- ☐ 1. ดีขึ้น
- ☐ 2. เท่าเดิม
- ☐ 3. แย่ลง

14. ในอนาคตท่านจะเพิ่มหรือลดพื้นที่ปลูกยาสูบหรือไม่

- ☐ 1. เพิ่มขึ้น
- ☐ 2. เท่าเดิม
- ☐ 3. ลดลง
- ☐ 3. ไม่แน่ใจ

15. ท่านคาดว่าจะประกอบอาชีพเพาะปลูกยาสูบอีกกี่ปี

- ☐ 1. 1-5
- ☐ 2. 6-10
- ☐ 3. มากกว่า 10 ปี

☐ 1. ឆ្លើយ

☐ 2. ឆ្លើយ

[illegible][illegible]

หมวด ค. ความพึงพอใจของชาวไร่ต่อการบริการของการยาสูบแห่งประเทศไทย

กิจกรรมที่การยาสูบแห่งประเทศไทยให้บริการ	ระดับความพอใจ				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
1. การให้บริการและคำแนะนำด้านปัจจัยการผลิต					
1.1 การจัดหาเมล็ดพันธุ์					
1) ความสะดวก/ทันเวลา					
2) คุณภาพเมล็ดพันธุ์					
3) จำนวนเพียงพอกับที่ต้องการ					
1.2 การจัดหาปุ๋ยและสารกำจัดศัตรูพืช					
1) ความสะดวก/ทันเวลา					
2) คุณภาพปุ๋ยและสารกำจัดศัตรูพืช					
3) จำนวนเพียงพอกับที่ต้องการ และการแนะนำวิธีการใช้					
2. การให้บริการและคำแนะนำด้านแปลงเพาะกล้า การปลูก และการบ่มใบยา					
2.1 ด้านการเพาะกล้า					
1) เจ้าหน้าที่แนะนำเกี่ยวกับเทคนิควิธีเพาะกล้ายาสูบ การเตรียมดิน และการทำแปลงเพาะ					
2) แนะนำวิธีปฏิบัติและการบำรุงรักษาดันกล้าในแปลงเพาะ การป้องกันการระบาดของโรค-แมลงในแปลงเพาะ					
2.2 ด้านไร่ปลูก					
1) แนะนำวิธีการเตรียมดิน การปลูก และการใส่ปุ๋ย					
2) แนะนำวิธีการปฏิบัติและการบำรุงรักษา เช่น การให้น้ำ พรวนดิน และวิธีการป้องกันกำจัดโรค-แมลง					
2.3 ด้านการบ่ม และการคัดอัดห่อใบยา					
1) แนะนำวิธีการเก็บใบยาสดในไร่และการเสียบร้อยใบยาสด					
2) แนะนำวิธีการบรรจุใบยาในโรงบ่ม การบ่ม การนำใบยา ออกจากโรงบ่ม และการคัดอัดใบยา					
3. การให้บริการและคำแนะนำด้านการรับซื้อใบยาสูบ					
3.1 แผนและนโยบายการจัดหาใบยา					
1) ประชุมชาวไร่เพื่อชี้แจงนโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และเงื่อนไขการรับซื้อใบยาประจำปี					
2) การแจ้งราคาใบยา และการกำหนดวันรับซื้อใบยา ให้ชาวไร่ทราบอย่างทั่วถึงก่อนวันรับซื้อ					

กิจกรรมที่สำนักงานยาสูบให้บริการ	ระดับความพอใจ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
3.2 ขั้นตอนการรับซื้อ					
1) ความพร้อมของสถานที่รับซื้อ/การเตรียมอุปกรณ์การรับซื้อ					
2) มาตรฐานของเครื่องชั่งน้ำหนักใบยา/มีการตรวจและทดสอบเครื่องชั่งทุกครั้งที่มีการรับซื้อใบยา					
3) ความถูกต้องในการชั่งน้ำหนักใบยา					
4) ความถูกต้องในการกำหนดชั้นใบยาของกรรมกรรับซื้อใบยาแต่ละครั้ง					
3.3 การจ่ายเงินค่าขายใบยาแห้ง					
1) ความถูกต้องและรวดเร็วในการรับเงินค่าขายใบยา					
2) มีเอกสารหลักฐานการจ่ายเงิน/หักเงิน และตรวจสอบได้					
4. การบริการด้านสินเชื่อและแหล่งเงินทุน					
1) ความพอใจและความน่าเชื่อถือต่อแหล่งเงินทุนที่โรงงานยาสูบจัดหาให้					
2) พนักงานของสำนักงานให้ความสะดวกแก่ชาวไร่ในการติดต่อประสานงานกับแหล่งเงินทุน					
5. ทศนคติของชาวไร่ที่มีต่อการยาสูบแห่งประเทศไทย					
1) รายได้จากการเพาะปลูกยาสูบ					
2) การส่งเสริมการเพาะปลูกใบยาตามแนวทาง GAP					
3) โครงการพัฒนาใบยาสูบอย่างยั่งยืน					
4) เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่รับฟังปัญหาและความต้องการของชาวไร่สามารถชี้แจงและให้คำแนะนำปรึกษาแก่ชาวไร่ได้เป็นอย่างดี					
6. ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม					
1) การส่งเสริมให้มีการทำเกษตรปลอดภัย เช่น การเกษตรแบบผสมผสาน การใช้สารเคมีร่วมกับสารชีวภัณฑ์					
2) โครงการมอบทุนการศึกษาให้กับบุตรเกษตรกร					
3) การให้รางวัลกับชาวไร่ดีเด่น					
4) การจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน และช่วยเหลือสังคม เช่น การปลูกป่า การทอดผ้าป่าสามัคคี ฯลฯ					
5) การยาสูบแห่งประเทศไทยให้ความช่วยเหลือชาวไร่ยาสูบเมื่อประสบกับปัญหาภัยธรรมชาติ					

7. การดำเนินงานโครงการปลูกพืชอินทผาหนการเพาะปลูกยาสูบที่ลดลง

1) ประชุมชี้แจงเพื่อเสนอทางเลือกของชนิดพืชที่เหมาะสม ให้ชาวไร่ ตัดสินใจและคัดเลือกพืชด้วยตนเอง					
2) การสนับสนุนถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีในการผลิตพืชกับ ชาวไร่					
3) การแนะนำให้ข้อมูลข่าวสารด้านสถานการณ์ตลาดกับชาวไร่อย่าง ต่อเนื่อง					
4) เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่รับฟังปัญหาและความต้องการของชาวไร่ สามารถชี้แจงและให้คำแนะนำปรึกษาแก่ชาวไร่ได้เป็นอย่างดี					
5) ภาพรวมของโครงการปลูกพืชอินทผาหนการเพาะปลูกยาสูบที่ ลดลง					

แบบสอบถาม ผู้บ่มอิสระ

รหัสแบบสอบถาม.....

โครงการสำรวจความพึงพอใจของผู้บ่มอิสระที่มีต่อการบริการ ของฝ่ายไวยา และการยาสูบแห่งประเทศไทย ปี 2564

สำนักงาน/สถานี.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ผู้ให้ข้อมูลโทรศัพท์

ผู้สัมภาษณ์ผู้ตรวจ.....

วันที่สัมภาษณ์..... เวลาน.

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ใส่เครื่องหมาย..... ในช่อง ☐)

1. เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง
2. อายุ ☐ 1. น้อยกว่า 20 ปี ☐ 2. 20 – 30 ปี
☐ 3. 31 – 40 ปี ☐ 4. 41 – 50 ปี
☐ 5. 51 – 60 ปี ☐ 6. มากกว่า 60 ปี
3. ระดับการศึกษาสูงสุด
☐ 1. ประถมศึกษา ☐ 2. มัธยมศึกษาตอนต้น
☐ 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ☐ 4. อนุปริญญา/ปวส.
☐ 5.ปริญญาตรี ☐ 6. สูงกว่าปริญญาตรี

หมวด ก. ข้อมูลการดำเนินงานกิจการผู้บ่มอิสระ

1. ปัจจุบันท่านดำเนินการกิจการผู้บ่มอิสระในรูปแบบใด
☐ 1 บริษัท จำกัด
☐ 2 ห้างหุ้นส่วนจำกัด
☐ 3 อื่นๆ
2. ท่านดำเนินการกิจการผู้บ่มอิสระมาแล้วถึงปัจจุบันเป็นเวลา ปี

แบบสอบถามผู้บ่มอิสระ /2

3. ท่านได้รับโควตาจากการยาสูบแห่งประเทศไทยภายใน 3 ปี ย้อนหลังเท่าไร

ฤดูผลิต	น้ำหนัก (กิโลกรัม)
2562/63	
2563/64	
2564/65	

4. ในฤดูผลิต 2564/65 ท่านดำเนินการเพาะปลูกอย่างไร

- ☐ 1 ทำการปลูกเอง จำนวนไร่
- ☐ 2 ให้เกษตรกรในสังกัดทำการเพาะปลูกให้ จำนวนไร่
- ☐ 3 อื่นๆ ระบุ.....

5. เขตพื้นที่เพาะปลูกยาสูบ และที่ตั้งโรงบ่มใบยา

5.1 พื้นที่ปลูกยาสูบตั้งอยู่ในเขตอำเภอ และ จังหวัด ไต๋บ่าง

5.2 ที่ตั้งโรงบ่มใบยา ตั้งอยู่ในเขตอำเภอ และจังหวัดไต๋บ่าง

6. โรงบ่มใบยาของท่านเป็นแบบใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ 1 แบบดั้งเดิม
- ☐ 2 แบบรวมศูนย์
- ☐ 3 ทั้งสองแบบ

7. ท่านใช้วัสดุใดเป็นเชื้อเพลิงในการบ่มใบยา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ 1 ไม้ฟืน ประมาณ.....% แหล่งที่ได้มา
- ☐ 2 ถ่านหินลิกไนต์ ประมาณ.....% แหล่งที่ได้มา
- ☐ 3 อื่นๆประมาณ.....%

8. เกี่ยวกับด้านแรงงาน

8.1 แรงงานประจำภายในสถานี่ของท่าน รวม คน แยกเป็น แรงงานไทยคน
แรงงานต่างด้าวคน

8.2 ประสบปัญหาด้านแรงงาน/ค่าแรง หรือไม่ ท่านแก้ไขอย่างไร.....

☐ 1 เพิ่มขึ้น เนื่องจาก

☐ 2 คงที่ เนื่องจาก

☐ 3 ลดลง เนื่องจาก.....

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

1. การประชุมชี้แจงเพื่อให้ทราบถึงนโยบายการจัดการใบยาของการยาสูบแห่งประเทศไทย

- สำนักงานยาสูบ ดำเนินการอย่างไรบ้าง
 - ☐ 1. มีการจัดประชุมชี้แจงนโยบายประจำปีที่สำนักงานยาสูบ หรือที่สำนักงานผู้บ่ม และเจ้าหน้าที่อธิบายได้ชัดเจน พร้อมทั้งมีเอกสารประกอบ
 - ☐ 2. มีการจัดประชุม ตามข้อ 1. แต่ข้อมูลไม่ชัดเจน
 - ☐ 3. ไม่มีการจัดประชุมเพื่อชี้แจงนโยบายให้ผู้บ่มทราบ แต่ได้ชี้แจงในวันรับซื้อใบยา

2. ท่านมีการดำเนินการตามแนวทาง GAP อย่างไรบ้าง

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary-ruled notebook paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

3. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการบริหารจัดการของการยาสูบแห่งประเทศไทยในการจัดหาใบยา

[illegible]

แบบสอบถามผู้บ่มอิสระ /5

หมวด ค. ความพึงพอใจของผู้บ่มอิสระต่อการบริการของการยาสูบแห่งประเทศไทย

กิจกรรมที่การยาสูบแห่งประเทศไทยให้บริการ	ระดับความพอใจ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. การให้บริการของการยาสูบแห่งประเทศไทย					
1.1) การชี้แจงนโยบายการผลิต การจัดหาใบยา เงื่อนไขการรับซื้อใบยา และการประชาสัมพันธ์เรื่องที่เกี่ยวข้องของการยาสูบแห่งประเทศไทย					
1.2) การให้คำแนะนำเกี่ยวกับปุ๋ย สารเคมีเพื่อป้องกันสารตกค้างในใบยา					
1.3) การให้คำแนะนำด้านการผลิตต้นกล้า และวิธีการปลูกยาสูบ					
1.4) การบริการและความพร้อมของสถานที่รับซื้อใบยา รวมถึงการเตรียมอุปกรณ์ และการทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องด้านการรับซื้อใบยา					
1.5) มาตรฐานของเครื่องชั่งน้ำหนักใบยา/มีการตรวจสอบและทดสอบเครื่องชั่งทุกครั้งที่มีการรับซื้อใบยา					
1.6) ความรวดเร็ว ถูกต้อง และยุติธรรมในการชั่งน้ำหนักใบยา					
1.7) ความรวดเร็วของการให้บริการ จ่ายเงินค่าขายใบยาแห่งของสำนักงาน					
2. ทศนคติของผู้บ่มอิสระที่มีต่อการยาสูบแห่งประเทศไทย					
2.1) การยาสูบแห่งประเทศไทยนำระบบ GAP มาใช้					
2.2) ความสะดวกในการติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานยาสูบ					
2.3) การประชุมชี้แจงให้ความรู้เกี่ยวกับนโยบายการจัดหาใบยาของสำนักงาน และมาตรการควบคุมการปลอมปนใบยา					
2.4) ความยุติธรรม ถูกต้อง โปร่งใสในการกำหนดชั้นใบยาของกรรมการที่รับซื้อใบยาแต่ละครั้ง					
2.5) การเป็นตัวกลางประสานงานกับโรงงานยาสูบ เพื่อการแก้ไขปัญหา ร่วมกัน					

7. การดำเนินงานโครงการปลูกพืชอินทผานการเพาะปลูกยาสูบที่ลดลง

1) ประชุมชี้แจงเพื่อเสนอทางเลือกของชนิดพืชที่เหมาะสมให้ชาวไร่ตัดสินใจและคัดเลือกพืชด้วยตนเอง					
2) การสนับสนุนถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีในการผลิตพืชกับชาวไร่					
3) การแนะนำให้ข้อมูลข่าวสารด้านสถานการณ์ตลาดกับชาวไร่อย่างต่อเนื่อง					
4) เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่รับฟังปัญหาและความต้องการของชาวไร่ สามารถชี้แจงและให้คำแนะนำปรึกษาแก่ชาวไร่ได้เป็นอย่างดี					
5) ภาพรวมของโครงการปลูกพืชอินทผานการเพาะปลูกยาสูบที่ลดลง					

- ❖ ตีพิมพ์สรุปความพึงพอใจของชาวไร่และผู้บ่มอิสระแต่ละสำนักงาน
- ❖ ตีพิมพ์คะแนนความพึงพอใจของชาวไร่และผู้บ่มอิสระแยกแต่ละประเภทใบยา
- ❖ การปฏิบัติงานภาคสนาม

ตารางสรุปความพึงพอใจของชาวไร่และผู้บ่มอิสระแต่ละสำนักงาน

ลำดับ	สำนักงาน	คะแนน
1	เชียงใหม่	4.25
2	เชียงราย	4.61
3	แพร่	4.31
4	เพชรบูรณ์	4.85
5	สุโขทัย	4.75
6	บ้านไผ่	4.68
7	หนองคาย	4.85
8	นครพนม	4.79

ตารางคะแนนความพึงพอใจของชาวไร่และผู้บ่มอิสระแยกแต่ละประเภทใบยา

ประเภทใบยา	คะแนนความพึงพอใจ
1. เวอร์ยิเนีย	
1.1 ชาวไร่ยาสูบ	
- เชียงใหม่	4.83
- เชียงราย	4.50
- แพร่	4.53
- นครพนม	4.73
- หนองคาย	4.78
1.2 ผู้บ่มอิสระ	
- เชียงใหม่	3.67
- เชียงราย	4.72
- แพร่	4.09
2. เบอร์เลย์ (ชาวไร่ยาสูบ)	
- เพชรบูรณ์	4.85
- สุโขทัย	4.75
- นครพนม	4.79
- หนองคาย	4.93
3. เทอร์กิช (ชาวไร่ยาสูบ)	
- นครพนม	4.85
- บ้านไผ่*	4.68

หมายเหตุ : * หมายถึง สำนักงานยาสูบบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

เอกสารอ้างอิง

การยาสูบแห่งประเทศไทย. ฝ่ายใบยา. กองมาตรฐานใบยา. 2564. โครงการสำรวจความพึงพอใจของชาวไร่และผู้บ่มอิสระ ที่มีต่อการบริการของฝ่ายใบยา การยาสูบแห่งประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร.

ศูนย์บริการวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 2551. ความพึงพอใจในบริการและภาพลักษณ์ของโรงงานยาสูบ ในทัศนของชาวไร่ยาสูบและผู้บ่มอิสระ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

